

MARIKA BURTON

IHANA IRLANTINI

Tarinoita ystävistä, rakkaudesta ja
elämän ihmeellisyydestä uudessa kotimaassa

Robinille suurella rakkaudella

Isoäiti

Deirdre ja Denise,

kiitos rakkaudestanne ja ystävydestänne

Marika

*Elämä ei ole ongelma, joka pitää ratkaista.
Se on mysteerio, joka pitää elää.*

Thomas Merton

TERVETULOA – TAKAOVEN KAUTTA!

Kutsun sinut mukaani tutustumaan Irlantiin ystävieni, naapureitteni ja omien tarinoitteni avulla. Ihan tavallisista arjen tapahtumista on muodostunut se hämmästyttävän kiehtova muistojen kirjo, joka tekee uudessa maassa asumisesta päivästä toiseen jatkuvan seikkailun.

Irlannissa on ollut kautta aikojen tapana mennä kotiin ja vieraisille kiertotietä. Yleensä talon etuovi ohitetaan reippaasti ja etsiydytään takaovelle. Sieltä tupsahdetaan suoraan keittiöön, kodin aktiivikeskukseen. Sinne jää kura, takit ja päällysvaatteet. Kengät jäävät jalkaan, joskus myös takki.

Etuovi on turhan juhlallinen, eikä irlantilainen halua mitenkään vaikuttaa tärkeilevältä. Ajattelin tehdä sinun kanssasi samoin; houkutellessi sinut tutustumaan Irlantiin ilman hienostelua ja jäykkyyttä. Nauttikaamme irlantilaisten sydämellisestä taidasta kotoisesti ja mutkattomasti. Vaikka kengät jalassa.

Tämä kirja on hyvin henkilökohtainen tarina elämäni toisaiseksi merkittävimmistä ja merkillisimmistä vuosista. Vaikka

kertojana olen omana itsenäni, olen valinnut kirjan todelliseksi tähdeksi mielestäni Euroopan eksoottisimman maan. Sen se ansaitsee.

Irlanti on ihmeellinen. Sitä on mahdotonta lokeroida tai leimata. Se on viehkeä, hurja ja kesyttämättömyydessään kummallisen kiehtova. Sammalenvihreä smaragdisaari on kietonut jokaisen soluni samettiseen lumoonsa. Enkä ole ihastuksessani yksin. Irlannissa on imua. Sinne matkaavat ihmiset ympäri maailmaa etsimään jotain muualla kenties kadonnutta. Mitä se voisi olla? Sielua? Yhteyttä toiseen ihmiseen? Luonnollisuutta? Konstaillemattomuutta? Sydämen säveliä? Tai ehkä se on kaikkien näiden ainutlaatuinen yhdistelmä, Irlannin taika.

Mitä haluan sinulle kirjallani kertoa? Pyrin jakamaan kanssasi sen ymmärryksen, että erilaisuus on aidosti rikkaus, vaikka se ei aina siltä tunnu. Maailmamme kaipaa kipeästi lisää suvaitsevaisuutta ja erilaisuuden sietoa. Vieraille maalle muutto on pakollinen pikakurssi aiheeseen. Irlantilaiset ovat tämän ihmisyyden oppijakson hämmentävän ja huvittavan hyviä opettajia. Välillä se naurattaa. Välillä ei.

Haluan ylistää joustavuuden hyveitä ja huumorin taikaa. Sillä ne kukoistavat tässä pikkuisessa saarivaltakunnassa. Toivon voivani muistuttaa sinua ja minua itseäni siitä, että matka muuhun maahan on ensisijaisesti matka meihin itseemme. Usein se on riemastuttavan avartavaa, välillä raivostuttavan paljastavaa ja itsetuntoa riipivää. Tunnelmat kirjassa vaihtelevat ilahduksesta suruun. En ole osannut peittää omia tunteitani elämäni eri vaiheissa. Ne eivät ole piilossa, rivien välissä.

Taidan myös toivoa kovasti, että kirjani toimisi muutok-

seen kannustavana ja innostavana oppaana. Maailma muuttuu niin vinhaa vauhtia, että viisas opettelee sitomaan rullaluistimet tiukasti jalkaan ja nauttimaan lentävästä menosta. Mikään ei ole niin kuin se oli eilen. Ei edes Irlannissa. Eikä mikään taida tätä oivallusta opettaa nopeammin kuin muutto ulkomaille. Vaikka vain muutamaksi vuodeksi.

Niin moni meistä haaveilee sapattiajasta kaukana kotimaasta. Edes vuodesta jossain kiehtovassa paikassa, poissa tutuista kuvioista. Kaukana puuduttavista arkirutiineista. Hyvin kaukana kaikesta tylsästä ja huonosti toimivista ihmissuhteista. Että saisi karistaa huolet pois ja aloittaa alusta. Mutta. Sitten tulee se pieni viisikirjaiminen latistussana, joka mitätöi kaiken edellä sanotun. Mutta...

Olen kuullut tuhat mutta-syytä siihen, miksi unelma jää vain mukavaksi päiväperhoksi. Mutta kun en voi, koska... Mutta eihän se minulta voi onnistua... Niin, kyllähän sinä siihen pystyt, mutta minun tilanteeni on niin vaikea...

Olisin kovin iloinen, jos oma esimerkkini saisi edes yhden ihmisen toteuttamaan haaveensa. Sillä haaveiden aika on nyt. Ei sitten joskus, kun... Jos minä olen selvinnyt hengissä reissustani, niin taatusti selviät sinäkin. Olen arka nynny, jolle turvallisuus ja mukavuudet merkitsevät aivan liian paljon. Olen palannut vahvempana, joustavampana ja toivon mukaan vähemmän mustavalkoisena ihmisenä. Tiedän nyt, että nynnörökin voi seikkailla. Eikä paluu ole epäonnistumista, vaikka niin luulin pitkän aikaa.

Jatkuvaa auringonpaistetta en voi luvata Irlantiin lähtijöille. Sitä kaipaavien kannattaa suunnistaa lukemattomien muiden

pohjoiseurooppalaisten (mm. irlantilaisten!) tapaan paljon etelämmäksi. Mutta elämänsä seikkailun voin taata sille, jota puhdaat sadepisarat eivät sulata tai pelota. Irlanti on maa, joka kasleele mutta ei jätä kenenkään sielua kylmäksi.

Ei ole yllättävää, että tämän kirjan kirjoittaminen on auttanut minua ymmärtämään paremmin näitä emigranttivuosiaini ja ennen kaikkea itseäni. Mutta yllätys minulle on ollut se, että rakkauteni taianomaista ja hullunkurista saarta kohtaan on kasvanut jokaisen kirjoittamani rivin myötä. Olen saanut muistella monia juttuja, jotka alussa olivat ulkomailta tulleen näkökulmasta kovin erilaisia, jopa kummallisia, mutta vähän ajan kuluttua jo ihan tavallisia ja itsestäänselviä.

Olen ollut vieraalla maalla riittävän kauan. En kuitenkaan liian kauan. Olen tutustunut kunnolla, mutten turtunut. Olen tottunut mukavasti mutten tympääntynyt. Toivon sydämestäni saavani sinut innostumaan Irlannista ainakin niin paljon, että käyt itse paikan päällä, ellet ole jo ehtinyt sitä tekemään! Tämä maa kaappaa vieraansa varmalla otteella suloisen pehmeään syleilyynsä, sellaiseen, jota alkaa nopeasti ikävöidä kuin rakastettuaan.

Olen tehnyt parhaani, että antamani tiedot ovat ajan tasalla ja tosia. Mutta puolueeton en edes yritä olla. Onhan maailma aina itsemme näköinen, eikö vaan? Kertomuksiani värittävät päivittäin vaihtuneet tunnelmani. Ne ovat olleet kuin ikiliikkujapilvet, jotka tanssivat Irlannin isolla taivaalla päivästä toiseen. Kepeästi ja vauhdilla.

Yleistyksiin syyllystyn varmasti kymmeniä kertoja. Eihän kukaan ole kansakuntansa tyyli puhdas edustaja, prototyyppi.

Kaikki irlantilaiset eivät tietenkään ole aina myöhässä. Eivätkä kaikki irlantilaiset pidä Guinnessista. Mutta luotan siihen, että hyväksyt yleistykseni tarinankerronnan keinona. Jokainen meistä on ennen kaikkea itsensä edustaja ja vasta toissijaisesti kansakuntansa mallinukke. Irlantiin mahtuu monta miljoonaa kiehtovaa yksilöä, kuten tulet kohta huomaamaan.

Ymmärrät varmaan, että olen muuttanut joissakin kertomuksissa esiintyneiden ihmisten nimet ja välillä yhdistellyt muutaman tarinan, etten kertoisi enempää kuin minulla on lupa kertoa. Sanotaan, että Irlannissa kuuluvuus on huippuluokkaa; kun yhdessä kolkassa kuiskataan, se kuullaan kaikkialla muualla.

Kiitän sydämestäni irlantilaisia ystäviäni, jotka ovat pitäneet minusta niin uskomattoman hyvää huolta. Irkut ovat enkeleitä valepuvuissa.

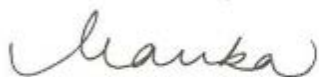
Vaikka vietän nykyisin pääosan ajastani Suomessa, on minun päästävä samettisaarelleni käymään ainakin muutamia kertoja vuodessa. Muuten tuntuu, etten enää kuule sieluni sävelmää yhtä selvästi. Alan ottaa asiat liian vakavasti. En muista nauraa itselleni enkä ihastele kanssaihmisteni erilaisuutta. Tuijotan kelloa tiukkapipoisesti enkä älyä hyräillä lenkkeillessäni. En osaa edes hymyillä vastaan tulijoille.

Mutta mikä sai minut takaisin kotimaahani, vaikka vuosi vuodelta viihdyin Irlannissa paremmin? Elämäni mies, tietenkin! Robin, tyttäreni Viivin ja ihanan isän, Vesan, vauva syntyi keväällä, huhtikuussa, lähes tasan viisi vuotta sen jälkeen kun olin miehieni Richardin kanssa muuttanut Irlantiin.

Sain suuren kunnian olla synnytyksessä mukana. Robinin ja minun kohtaaminen oli rakkautta ensisilmäyksellä. Ensimmäinen lapsenlapsi taitaa olla maailman voimakkain mummo-magneetti.

Kiitos siitä, että jaat kanssani seuraavat sivut!
Lämmöllä,

Marika Burton
Helsingissä 3.3.2003

OLIPA KERRAN KAUAN KAUAN SITTEN...

Miksi ulkomaille? Miksi Irlantiin? Mitä vikaa elämänsäni kotimaassa oli? Nämä kysymykset kuulin varmasti satoja kertoja sen jälkeen, kun kerroin muuttavani mieheni Richardin kanssa Dubliniin. Jouduin antamaan vastauksen niin monta kertaa, etten enää lopuksi ollut ihan varma tiedotuksieni aitoudesta.

Luulen, että kaikki alkoi kuitenkin siitä, että Richard ja minä olimme päättäneet ainakin periaatteessa muuttaa johonkin muuhun maahan sitten kun olisi sopiva hetki. Sitten kun lapset olisivat omillaan. Sitten joskus. Syyimme eivät olleet mitenkään ainutlaatuisia keski-ikään ehtineelle pariskunnalle. Mielimme uusiin ympyröihin. Uusiin haasteisiin. Mieheni haikaili helpomman kielen pariin. Rakkaan kielemme kielemurat eivät olleet oikein silinneet englantilais miehelle edes 18 vuodessa.

Se kuuluisa *sitten joskus* -hetki tuntui aina olevan kaukana edessä. Mutta eräänä päivänä se olikin tässä. Lapset olivat iso-

ja. Liian isoja saman katon alle äidin, isän tai edes äiti- ja isäpuolen kanssa. He olivat aikuisia ja omillaan, halusimme me sitä tai emme. Hämmäntävä ja hämmästyttävä tunne. Siitä haaveilee kaksikymmentä vuotta ja sitten ei oikein ole varma, halusiko sitä sittenkään.

En ollut kuitenkaan vielä valmis jättämään Suomea, vaikka mieheni oli siihen jo lähes ylikypsä kohteliaaseen brittitapaansa. Minua piti Suomessa lapsistani aikaa vievin, Voi Hyvin -lehti. Olin sen synnyttänyt ja kasvattanut. Olin vahtinut sen kehittymistä kymmenen vuotta. Päätoimittajuus ei ollut minulle työ. Se oli elämäni keskipiste. Se oli elämäni. Säälittävää.

Näin jälkiviisaana voisin sanoa, että vähempi olisi riittänyt mainiosti. Työstin sitä päässäni koko ajan. Luin romaanien sijasta alan kirjallisuutta. Lomat suunnittelin mahdollisia lukijamatkoja silmälläpitäen. Lehden lukijat tuntuivat henkilökohtaisilta ystäviltä, joille halusi tarjota vain parasta. Olin kävelevä Voi Hyvin -lehti. Perhe raukka.

Tajusin kuitenkin jossain vaiheessa, että lehti ei enää tarvinnut minua. Se oli kasvanut terveeksi ja viisaaksi aikuiseksi, kuten omat lapseni. Minä tosin jatkoin sinnikästä paapomista, kuin irlantilainen äiti keski-ikäistä poikaansa. Perheeni oli jo oivaltanut tämän kaiken paljon minua aikaisemmin. Oli korkea aika herätä ja ruveta elämään jotain muuta kuin Voi Hyvin -lehteä varten. Oikeastaan minun oli korkea aika elää omaa elämääni. Läheisriippuvuutta on monenlaista.

*Elämämme ainoa tarkoitus
on olla oma itsemme
ja tulla siksi, mihin kykenemme.*

Robert Louis Stevenson

EN KUULLUT KUISKUKSIA

Sanotaan, että maailmankaikkeus kuiskaa meille viisauksiaan ja vastauksia kysymyksiimme elämämme jokaisena hetkenä. Minäkin sain ystävällisiä ja lempeitä mutta varsin selviä viestejä siitä, että oli aika lähteä päätoimittajan pallilta. En kuitenkaan ottanut näitä kuiskauksia todesta. Odotin valitettavasti järeämpää viestintää.

Sain sen syntymäpäivänäni, aurinkoisena huhtikuun päivänä 1995. Olimme kuljettamassa hevostamme Galafeeta yhdeltä tallilta toiselle. Matkalla tyttäreni Viivi sanoi yhtäkkiä:

– Ethän äiti kuole vielä pitkään aikaan.

Vakuutin, ettei tämä ollut suunnitelmissani. Puolen tunnin kuluttua makasin maassa tajuttomana, tähtiä päässä ja tähänastista elämäni diaesityksenä katsoen. Olin saanut hevostaljetusauton raskaan takaoven päälleni.

Toipuminen aivotärähdyksestä ja niskavaurioista kesti kauan. Mutta päätös lähteä Voi Hyvin -lehdestä tuli seuraavana päivänä. Perhe ja ystävät laittoivat sen ymmärrettävästi tilapäisen mielenhäiriön tiliin. Joskus sitä kuitenkin vain tietää, että kahdella, näennäisesti täysin toisistaan riippumattomalla tapahtumalla on selvä yhteys. Minulla ei ollut asiasta pienintäkään epäilyksen häivää. Viesti oli mennyt perille.

Seuraavat kuukaudet olivat sekavia ja silti hämmästyttävän selkeitä. Päätökseni piti, vaikka en valitettavasti voi sanoa saaneeni järin innostunutta kannustusta. Ymmärrän muiden vaikeuden käsittää sitä, että halusin jättää työni, jota rakastin niin kiihkeästi. Oli tietenkin imartelevaa kuulostaa korvaamattomalta, mutta viimeistään silloin tajusin, että oli korkea aika lentää pikku pesästäni ulos.

Tässä vaiheessa minulle oli täysin epäselvää, mitä tulisin te-

kemään seuraavan vuoden alussa, kun lopullisesti jättäisin päätoimittajan tehtäväni. Tätä minulta kysyttiinkin harmittavan usein. Yritin näyttää reippaalta ja kaikkietävältä, vaikka mieleni heitti hysteeristä kuperkeikkaa. Vakuutin olevani korvattavissa ja keksiväni jotain uutta ja merkityksellistä. Yön hiljaisina hetkinä epäilin varmuuttani. Päivisin kätkeydyin kaulatuen ja toipilaisuuden kaapuun.

TULEVAISUUS ON NYT

Vuoden 1996 ensimmäinen työpäivä koitti. Toisin kuin kymmenenä edellisenä vuotena, en mennyt määrätietoisesti työpöytäni ääreen, niin tuttuun rooliini päätoimittajana. Jäin kotiin tekemään kirjallisia töitä. Tai ainakin niin olin suunnitellut tekeväni. Olinhan aloittamassa uutta, jännittävää elämänvaihetta, joka oli versonut sisälläni jo melkoisen kauan. Siihen kuului paljon aikaa tutustua itseeni.

Lehdenteon päivittäinen myllerrys olisi mennyttä elämää. Uudeksi päätoimittajaksi oli löytynyt Arja, viisas ja pätevä nainen, joka enemmän kuin hyvin täytti paikkani. En tosiaankaan ollut korvaamaton, havaitsin pienoisella hämmästyksellä.

Suurin osa päivästäni kului sohvalta istuen, palavaa kynttilää tuijottaen. Huikaisevan kaunis talvipäivä hämärtyi ympärilläni. Elävä valo kääri minut pehmeään viittaansa, samalla kun kävin läpi ihmeen kirjavan valikoiman tunteita. Niistä hämmennys lienee ollut vallitsevin.

Seurasin itseäni melkein pä huvittuneena. Luulin olleeni hyvin valmistautunut luopumaan entisestä elämästäni. Olinhan tehnyt tärkeän päätökseni yli puoli vuotta aikaisemmin,

kohtalokkaana huhtikuun viikonloppuna. Tunsin näiden arvokkaiden tuntien aikana suunnatonta myötätuntoa kaikkia niitä lukemattomia ihmisiä kohtaan, jotka joutuvat luopumaan työstään, olipa syy sitten työttömyys, sairaus tai eläke.

Kuinka tuskallista mahtaa olla, jos tuntee tullessa syrjäytyksi tarpeettomana, vastoin omaa tietoaista tahtoaan. Se oli yllättävän vaikeaa myös minulle, vaikka olin lähtenyt päätoimittajan roolistani täysin omasta toiveestani. Tällaisina hetkinä on vaikeaa uskoa sitä tosiasiaa, että ihmisen arvo ei ole alkuunkaan riippuvainen hänen työpanoksestaan. Ihminen on arvokas. Ihan vain omana itsenään. Ilman suorituksia. Ilman mitään. Tätä uskomustani jouduin testaamaan myöhemmin uudessa asuinmaassani korkojen kera. Onneksi en ole selvänäkijä.

Sohvalla istuessani, koira kainalossa ja teekuppi kädessä, maistelin sisäistä epävarmuutta, pelkoa ja itsetunnon nakertelua. Mitä ihmettä tulevaisuus toisi? Mitä kaikkea olisi tapahtunut tästä hetkestä vuoden kuluttua? Pärjäisinkö ilman työtä, joka oli hemmotellut minua niin monta vuotta? Kuka olisin ilman päätoimittajuuttani, yliaikaista äitiyttäni? Miten sujuisi uusi elämämme mieheni kanssa Irlannissa? Se, että muuttaisimme Irlantiin, taisi olla ainoa asia, josta olin selvillä.

VALAISEVA KÄVELYLENKKI

Pimeys syveni olohuoneessa. Istuin edelleen kuin hypnotisoituna kynttilää tarkkaillen. Kävin mielessäni läpi viimeiset kolme kuukautta. Syksyn pimeimpinä hetkinä, lokakuun alkupuolella, olin kokenut hämmästyttävän selkeyden hetken. Olin hiljentynyt aamulla poikkeuksellisen pitkäksi aikaa. Puoli

tuntia oli vierähtänyt huomaamattani. Mieleni oli vallannut pehmeä luottamus tulevaisuuteeni. En enää tarvinnut tietää, mitä uusi vuosi toisi tullessaan. Oli ihmeellisen seesteinen olo ja tiesin, että elämä kantaisi. Tunteimattomanakin.

Lähdin Nupun ja Nallen kanssa lenkille. Askeleeni oli keveämpi kuin aikoihin. Menin syvälle metsään ja ihastelin hiljaista kauneutta ympärilläni. Lehdet olivat maassa ja puut piirtyivät hämärässä selkeänä grafiikkana. Pysähdyin paikkaan, jota olen kutsunut olohuoneekseni taivaan alla. Koiratkin hiljensivät ja istahtivat alas.

Yhtäkkiä mieleni oli kristallinkirkas. Tiesin, mitä tehdä seuraavaksi. Ovi oli auennut vaivattomasti liukuen kuin filmeissä taianomaiseen aarrekammioon mennessä. Kuulin sisälläni sanat: – Mene ja herätä onnesi. Minun olisi muutettava perheineni Irlantiin ja jatkettava työtäni siellä. Irlantiin, totta kai. Sitä suurta rauhaa, joka valtasi minut heti tämän oivalluksen jälkeen, on vaikea kuvailla. Tiesin, että olin saanut vastaukseni, enkä kyseenalaistanut sitä lainkaan.

Laukkasin koirieni kanssa kotiin. Perheeni suhtautui uuteen rauhallisesti. Richard sanoi aloittavansa pakkaamisen heti. Lapset ilmoittivat selkein sanoin, että heidän elämänsä oli Suomessa, mutta he tulisivat oikein mielellään käymään. Koirille en uskaltanut vielä kertoa mitään, sillä muistin samalla hetkellä Irlannin kovat karanteenimääräykset.

Mutta miksi Irlantiin? Miksi ei Englantiin, miehieni kotimaahan? Syyllä ei ollut kovin paljoa järjen kanssa tekemistä. Irlanti on sielulleni mieluinen maa. Englannistakin pidän kovasti, mutta se ei ole sykäyttänyt samalla lailla kuin läntinen naapurinsa. Eikä Richard haikaillut lainkaan kotikonnuilleen. Hän oli ollut maailmalla niin pitkään, ettei kotimaa enää ollut se ainoa ja oikea. Synnyinmaassa käynnit olivat vahvistaneet

hänen haluttomuuttaan palata juurilleen. Brittiyhteiskunta oli parissakymmenessä vuodessa tullut liian kovaksi, hän sanoi.

Minulla oli sydämessäni monta ihanaa ja koskettavaa käyntiä tulevassa asuinmaassamme. Olin vierailut Irlannissa useamman kerran sekä yksityisesti että työmatkoilla, lukijamatkoja vetämässä. Maassa ollessani olin kokenut suurta sisäistä yhteyttä sekä maisemiin että ihmisiin. En ollut sitä sen ihmeemmin analysoinut. Joistakin maista vain pitää enemmän kuin toisista, aivan kuten joistakin ihmisistä pitää enemmän kuin toisista. Näin vain on.

Sekä miehelläni että minulla oli syvä tarve asua maassa, jonka kielen hallitsimme. Mahdollisena muuttokohteena oli koko ajan ollut ainoastaan ja vain englanninkielinen maa. Halusimme pystyä työskentelemään kielellä, joka ei tulisi tuottamaan vaikeuksia. Tosin emme vielä tiedäneet, kuinka hankalaa olisi välillä ymmärtää ja tulla ymmärretyksi Irlannissa, vaikka yhteinen englannin kieli olikin olemassa.

Ihan järkeviä syitä siis oli, mutta päätös oli puhdas tunne juttu. Irlanti tuntui uudelta kodilta, vaikka en sitä kokonaan ymmärtänyt. Mutta kuten aina elämässä, ovat vuodet viisaampia kuin päivät ja viikot. Nyt ymmärrän enemmän. Syvempiäkin syitä muuttoomme oli. Niitä pyrin purkamaan seuraavilla sivuilla. Kymmenen vuoden kuluttua luulisin olevani asiasta vieläkin paljon viisaampi. Luotan siihen, että sieluni vie minut sinne, missä se pääsee kasvamaan parhaiten. Irlanti osoittautui nopeasti varsinaiseksi elämäntaidon tehokurssiksi. Ja vaikeaksi kuin perätilainen pihtisynty.

*On tyhmää kiirehtiä onnen edelle.
Vielä tyhempää on kiirehtiä onnettomuuden edelle.*

Sigríd Sfuertz

KUN UNESTA TULI TOTTA

Näin ihmeen selvää unta kymmenen vuotta sitten. Seison siinä aavan meren rannalla ja ihailen auringonnousua. Takanani on kotini: kaunis valkoinen talo, iso puutarha. Suuret aallot heittävät jalkoihini kasoittain kaloja. Unessa Richard varoittelee minua tulevasta vaarasta. En tiedä mistä.

Muistan tämän uneni pieniä yksityiskohtia myöten, sillä kiitos silloisen innostukseni unipäiväkirjoihin olin kirjoittanut sen tarkkaan ylös. En vain vuosia sitten arvannut enkä edes aavistanut, että jonain päivänä seisaisin tällä uneni paikalla. Ja että se olisi uusi kotini, Dublinissa, Irlanninmeren rannalla.

Uneni kodin löytyminen oli hämmästyttävä kokemus, joka vieläkin saa minut ihmetyksen valtaan. Se on tarina, joka on saanut minut luottamaan elämään vähän vankemmin. Näin kaikki tapahtui:

Richard ja minä olimme tulleet käymään Dubliniin noin puoli vuotta ennen suunniteltua muuttoamme. Tarkoituksemme oli tutustua vuokra-asuntotilanteeseen ja saada tuntuma siitä minne haluaisimme muuttaa. Olimme varautuneet pitkään etsintään ja pettymyksiin. Meitä oli varoiteltu kaikkien irlantilaisystäviemme taholta, että vuokramarkkinat olivat tiukat ja kuumat. Ei kannattanut olla liian vaativainen.

Istuimme keskellä Dublinia, Bewleysin tunnelmallisessa kahvilassa, sen hämyisessä takaosassa. Grafton Streetin vilkas kävelykatu virtasi ikkunoiden takana. Katusoitajat viihdyttivät niin maleksivia turisteja kuin kiireisiä paikallisia. Micheni luki sanomalehteä, minä tvasin keskittyneesti päivän ehdotonta bestselleriä, vuokra-asuntoja välittävän toimiston jännittävää listaa.

Yhtäkkiä silmiäni eteen pompahti ilmoitus, joka sai sydämeni laukkaamaan ja vatsani pyörähtämään innostuksesta. Kiljahdin Richardille, että nyt se löytyi. Olin valinnut uuden kotimme kymmenien ilmoitusten joukosta. Hänen järkevän kuiva vastauksensa oli ymmärrettävä. Luettuaan ilmoituksen hän totesi vuokran järjettömän korkeaksi. Lisäksi hän muistutti minua siitä, että ilmoituksessa sanottiin vuokra-ajan alkan van heti ensi kuusta ja me pääsisimme muuttamaan vasta puolen vuoden kuluttua. Sitä paitsi eihän olisi mahdollista, että näkemättä mitään muita vaihtoehtoja päätyisimme ensimmäiseen kiinnostavalta tuntuvaan kohteeseen. Ja koska lista oli yli kaksi viikkoa vanha, oli erittäin todennäköistä, että näin upealta tuntuva paikka oli jo vuokrattu.

Ihan järkeviä perusteluja. Mutta tässä vaiheessa mikään tai kukaan ei olisi saanut minua pysähtymään. Tiesin itseänikin hämmästyttävällä sisäisellä varmuudella, että juuri tämä talo oli meille tarkoitettu. Richard ei saanut juoda kahviaan loppuun.

Seurasi soitto välityslikkeeseen muutamaa minuuttia ennen sulkemisaikaa. Naisääni kertoi, että talo oli edelleen vuokraamatta. Sitä oli käynyt katsomassa 18 asiakasta. Kukaan ei ollut kelvannut. Meitä varoitettiin siitä, että vuokranantaja oli erittäin vaativainen. Pääsisimme katsomaan asuntoa seuraavana päivänä, koska omistaja itse oli juuri käymässä Englannissa ja olisi lähdössä taas pois sitä seuraavana päivänä. Tunsin kohdalon jäntevän ohjauksen. Richard huokaisi syvään.

Seuraavana aamuna ystävämme Fiona (hän oli ollut monta kertaa matkaoppaanamme suomalaisryhmilleni) oli lupautunut ajeluttamaan meitä ympäri Dublinin seutua. Fiona halusi näyttää vapaina olevia asuntoja ulkoapäin. Näin tutustuisimme eri asuinalueisiin ja voisimme päättää, mitä vuokratkohteita halusimme mennä katsomaan sisältäkäsin.

Täytyy tunnustaa, että olin varmasti sietämätöntä seuraa. Minua ei olisi mikään voinut kiinnostaa vähemmän, tiesinhän että iltapäivällä näkisimme tulevan kotimme. Seuralaisteni mielestä olin tyhmä ja raivostuttava. Ja hyvin lapsellinen. Ymmärsin heitä hyvin.

Iltapäivä koitti ja menimme kohtalokkaaseen tapaamiseen. Olin kuin unessa. Asunnon omistaja, Irlannista Lontooseen jo vuosia sitten muuttanut Chris-rouva, katseli meitä kuin kauan kadoksissa olleita ystäviään ja ilmoitti suurin piirtein kättelyssä, että asunto olisi meidän, jos se meille kelpaisi. Richard kuulemma näytti luotettavalta ja minä ihmiseltä, joka osaa tehdä kodista onnellisen. Emme väittäneet vastaan.

Vuokra aleni puolella, tuhannesta punnasta kuukaudessa viiteensataan puntaan (reilut 500 euroa). Ihastuttava uusi ystävämmme Chris itse asiassa kysyi, paljonko voisimme maksaa vuokraa ja ei kai tämä 500 punttaa vain ollut liikaa. Tässä vaiheessa Richard piteli ovenkarmista kiinni. Hengittämisen hän oli lopettanut jo aikaisemmin.

Sekään ei ollut ongelma, että pääsisimme muuttamaan vasta puolen vuoden kuluttua. Olihan talo ollut lähes tyhjillään jo yli vuoden, kertoili uusi enkelimme Chris. Ja mukava paikallinen rouva kävi viikoittain siivoamassa ja tarkistamassa, että kaikki oli kunnossa. Kuulimme myös, kuinka halukkaiden vuokrakandidaattien joukossa oli ollut epäilyttäviä rockmuusikoita ja muita julkkiksia, joiden elämäntavat nyt kaikki tiesivät...Vakuutimme, että olimme hyvin ei-rockmaisia.

Poistuimme paikalta tyrmistyneinä. Niin syvällä näyttää meissä ihmisissä asuvan epäluottamus elämän hyvyyttä kohtaan, että minäkin rupesin kohta miettimään, mikä sudenkuoppa tässä piili. Eihän kaikki voinut järjestyä näin helposti. Eihän?

Menimme sulattelemaan tapahtumaa tulevan kotimme edessä olevalle kauniille Killineyn hiekkarannalle. Ihailimme mahtavaa maisemaa ja vaeltelimme hiljaisina rantakiviä poimien. Oli erikoinen olo. Vasta nyt tuntui muuttomme Irlantiin todelta. Emme puhuneet mitään pitkään aikaan, ja kävellessämme käännyimme vähän väliä katsomaan toisiamme, kuin tarkistaen, että ainakin jokin asia oli pysynyt samana.

Sitten muistin uneni kymmenen vuoden takaa. Olimme pysähtyneet seisomaan rannalle, tuleva kotimme selän takana, meri edessämme, kuvantarkasti samalle paikalle kuin unessani silloin kauan sitten. Auringonnoususta oli jo tunteja, mutta tiesin sen nousevan tasan tarkkaan sieltä missä unessakin. Vain kalat puuttuivat rannalta. Minua huimasi.

Mutta niin huimasi irlantilaisia ystäviämmekin, kun he kuuluivat tapahtuneesta. Olimme tietämättämme muuttamassa Irlannin Beverly Hillsiin, Vico-roadin miljoonakadulle, missä kauniit ja rohkeat viettävät kiiltävää elämäänsä. Lähinaapuriksemme (itse asiassa pihamme olivat melkein kiinni toisistaan) paljastui uuden asuinmaamme yksi kuuluisimmista, suosituimmista ja rikkaimmista jäsenistä: U2-bändin keulahahmo Bono perheineen. Sosiaalinen asemamme Irlannissa oli saanut rakettimaisen nousun. Syöksylaskujen aika tuli myöhemmin.

ENSIMMÄINEN AAMUNI

Hoipun unisena ikkunan ääreen. Huokaisen ties monettako kertaa. Maailman kaunein maisema avautuu uuden kotini kaikista ikkunoista. Killiney Bay on henkeäsalpaavan komea merenlahti noin 15 kilometriä Dublinin keskustasta etelään.

Sanotaan, että vain Napolinlahti vetää sille vertojaan. Minä en ole edes nähnyt Napolia, joten päätän, että oma lahteni on upein.

Irlanninmeri vyöryy edessäni aavana ulappana. Hylkeet paistattelevat päivää rosoisilla rantakallioilla ja pilvet tanssivat taivaalla alati uusin, kevein askelkuvioin. Pehmeänvihreät vuoret reunustavat lahtea tyylikkäästi ja turvallisesti. On todella vaikeaa vetää itseään pois tämän huiman, elävän maisemamaalauksen lumoista. Huomaan päivän mittaan eksyväni kerta toisensa jälkeen tuijottelemaan ulos ikkunasta, vaikka muutolaatikoiden keskellä olisi tekemistä ihan riittämiin.

Puoli vuotta on kulunut nopeammin kuin osasin kuvitella. Siihen on kuulunut edestakaista matkustusta vanhan ja uuden asuinmaan välillä. Siihen on mahtunut paljon pakkaamista ja vielä enemmän valintojen tekemistä. Tarvitsenko ja rakastanko tätä tavaraa todellakin niin paljon, että olen valmis maksamaan sen kuljettamisesta tuhansien kilometrien päähän?

Maallinen omaisuutemme karsiutuu kymmeneksi pahvilaatikolliseksi kirjoja ja liinavaatteita, neljäksi tuoliksi, isoksi silkkimatoksi, viideksi tauluksi ja tietokoneeksi. Hämmästyttävää, kuinka hyvin kallis rahtimaksu helpottaa irtipäästämistä.

Sydämessäni on paljon kiitollisuutta suomalaisia ystäviäni kohtaan. He auttoivat minua lähtemään. Jokainen omalla hienolla tavallaan. On mukava tietää, että niin monen rakkaan ihmisen kotona on osa minua niiden tavaroiden muodossa, joita en voinut ottaa mukaani. Ne löysivät uudet kodit vaittomasti ja hauskaasti. Sadulla on iso kalatauluni. Carinilla lempituolini. Katrilla sininen kattokruununi. Jonna-siskolla komeat saviruukkuni.

Pakkasin neljään pahvilaatikolliseen tärkeitä tavaroita. Tie-

sin, etten tulisi tarvitsemaan niitä uudessa massa, mutta en halunnut niistä myöskään luopua. Nämä tavarat odottaisivat minua sitten joskus. Vanhempani ottivat merkitykselliset laatikot ystävällisesti vinttikomeroonsa säilöön. Kolmen ja puolen vuoden kuluttua puhelimeni soi Dublinissa. Isäni tiedusteli, mitä halusin laatikoilleni tehtävän. Vintti piti tyhjentää remonttia varten.

Mille laatikoille, kysyin hämmästyneenä. En muistanut yhtäkään esinettä laatikoiden sisällöstä. En ollut kaivannut niistä mitään yli kolmeen vuoteen. Vedin syvään henkeä ja pyysin isääni lahjoittamaan laatikot hyväntekeväisyyteen. En vielä kään tiedä, mitä laatikoissa oli. Enkä ole ikävöinyt tunteita.

KEVYEMMIN JA KIPEÄMMIN ETEENPÄIN

Muutimme Irlantiin kevyt lasti mukanaamme. Se oli helppoa, sillä tuleva vuokra-asuntomme oli täysin kalustettu. Se on maassa enemmän sääntö kuin poikkeus. Onneksi meidän kotimme neljä huonetta ja pieni keittiö olivat siedettävästi sisustettuja eikä ollut vaikeaa luoda sisätiloihin oman kodin tuntua. Uskomaton vuokraemäntämme Chris antoi suosiollisesti luvan varastoida hänen maalauksensa ja joitakin muitakin koriste-esineitä, joiden makumaailma ei osunut lähelle omaani. Hän oli myös vilpittömän kiitollinen minun sisustusratkaisustani, joita hän ei ollut tullut edes ajatelleeksi. Chrisin joustavuus ja ystävällisyys oli yksi uuden maan suurimpia lahjoja. Voisiko kyseessä olla poikkeuksellisen ihana ihminen, vai asuiko kaikissa irlantilaisissa pikku Chris?

Suomesta lähtiessäni en arvannut, kuinka perusteellisesti

elämäni muuttuisi kovin lyhyessä ajassa. Olen pohtinut ja miettinyt usein, olisiko rohkeuteni riittänyt muuttoon, jos tulevaisuuden verho olisi lennähtänyt syrjään ihan hetkeksi ja olisin ehtinyt kurkata sinne edes pikaisesti. Mutta taitaa olla niin, että on ihan oikeasti parempi olla tietämättä, mitä tuleva kantaa luoksemme.

Kun mieheni ja minun avioero koitti vuoden kuluttua, muistin uneni sen kohdan, missä Richard varoittaa vaarasta. Olin sen täysin unohtanut sinä päivänä, kun ensimmäisen kerran kävimme paikalla. Talo meren rannalla hukutti avioliittomme, ja isot harmaat aallot taisivat kuvastaa tarkasti niitä hurjia, kipeitä tunteita, joita varmaankin jokainen eron keskellä kokee.

Uusi maa osoittautui nopeasti avioliittomme haudaksi. Ilman lapsia, työtä ja tuttuja kuvioita ei ollutkaan riittävästi liimaa pitämässä meitä yhdessä. Sisäisiä ja ulkoisia syitä oli paljon, mutta niistä tärkein ja merkityksellisin oli tunteeni siitä, että yhteinen matkamme ei enää palvellut kumpaakaan meistä. Olimme yhdessä enää vääristä syistä. Ainakin minä olin. Turvallisuudenhakuisuuteni ei kuitenkaan enää vetänyt pitempää kortta.

Olin joutunut muuttomme jälkeen kohtamaan niin monia pelkojani, että ero ei enää sillä hetkellä tuntunut suurelta askeleelta. Vaikka kyllä se sitä oli. Tajusin sen vasta paljon myöhemmin, mutta jälkiviisaus ei aina auta. Yli kymmenen yhdessä vietettyä vuotta hitsaa kaksi ihmistä yhteen tavalla, joka tekee eroamisen hurjaksi sisäiseksi painiksi. On kuin repisi väkivalloin osan itsestään irti.

Erossa jakautuivat muutoinkin vähät tavaramme taas kahtia. Mietin monet kerrat kiitollisena, ettei meillä ollut omakotitalon ja autotallin verran yhteistä menneisyyttä setvittä-

vänä. Sillä tavaroista tulee niin helposti symboleja jostain paljon syvemmästä ja tärkeämmästä. Yhdestä kirjasta Richard ja minä pidimme kaksin käsin kiinni, kunnes tajusimme tilanteen järjettömyyden. Järkyttyneinä katselimme, kun kirja putoi lattialle väliimme. Jätimme sen siihen, ja myöhemmin se päätyi ystävän hyllylle.

Muutin ystävättäreni tiloihin kahden matkalaukun, kahden koiran, neljän tuolin ja muutaman taulun kera. Iso, Suomesta tuomani ja minulle hyvin rakas silkkimattoni ei mahtunut, vaikka yritin hujjata mittanauhaa. Oli sekä huiman kevyt että huiman ontto olo. Päätin olla koskaan enää kasaamatta omaisuutta ympärilleni. Olen tässä onnistunut vain osittain, mutta teoria pitää sataprosenttisesti paikkansa. Siitä olen ihan varma.

Mutta palataan ajassa vielä alkuun, taloon meren rannalla.

*Nyt kun taloni paloi,
näen auringonnousun paremmin.*

Thomas Merton

NÄYTTÄVÄT NAAPURINI

Lähin naapuri talossamme Killiney Bayn sylissä oli iloinen seitsenhenkkinen Fitzpatricin perhe. Siellä näytti aina tapahtuvan paljon. Äidin päivät hupenivat lasten kускаamiseen kouluun, harrastuksiin ja ties minne. Naapurimme olivat hauskoja ja ystävällisiä. Oli kulunut vain muutama päivä muutosta, kun he ilmestyivät viinipullon ja lasien kera pihallemme. On kiva tuntea itsensä tervetulleeksi. Fitzpatricit antoivat esimakua siitä, kuinka aidosti auttavaisia ja sydämellisiä irlantilaiset

ovat. Lapsista pienimmät, Roishin (pikku ruusu iirinkielellä) ja James viihtyivät meidän puolellamme monen monta ilta-päivää. Heidän pihaltaan oli portti meidän pihallemme, eikä minulla ollut sydäntä lukita sitä, vaikka joskus olisi tehnyt mieli. Kiitos pikku ystäväni, opin päivä päivältä ymmärtämään irlantilaisittain puhuttua englantia paremmin.

Opin myös arvostamaan irlantilaislapsia pikku naapureitteni välityksellä. He olivat, kuten myöhemmin niin monet tapaamani lapset, poikkeuksellisen kypsiä ja hyvin käyttäytyviä. Eivät jäykkiä, mutta silti arvokkaita. Ja luonnollisen hauskoja. Euroopassa ei irkkulasten tarvitse hävetä. He ovat huippuluokkaa. Ehkäpä suuret sisarusparvet ovat koulineet heistä oikealla tavalla toiset huomioon ottavia ja kohteliaita, olematta pikkuvanhoja. Hyvä näin, sillä Irlannissa on valtava määrä lapsia ja nuoria. Yli 40 prosenttia väestöstä on alle 25-vuotiaita. Ei ihme, että välillä on ollut erityisen tätimäinen olo.

U2:n keulakuva Bono asui siis nurkan takana, suuressa valkoisessa talossa. Komea koti on epäröimättä Dublinin seudun kauneimmalla paikalla. Kuninkaalle sopiva. Taloa ympäröi upea puutarha, ja koko valtakuntaan mennään ison, tarkoin vartioidun metalliportin kautta. Sen ulkopuolella on kesäisin lähes päivittäin nuoria neitokaisia, jotka toivovat edes vilausta idolistaan. Suuri osa näistä kiihkeistä faneista on tullut niin-kin kaukaa kuin Japanista ja Yhdysvalloista.

Valitettavasti ovet menivät välillä ihailijoilta sekaisin, sillä meidänkin porttimme sai osansa voimallisista rakkaudentunnustuksista. Ymmärrän, etteivät Japanista tulleet tytöt innostuksissaan aina malttaneet tarkistaa porttien oikeellisuutta. Ja oli se jollain lailla imartelevaa tulla kotiin ja löytää uunituore teksti postilaatikkonsa yläpuolelta: I love you! Kumiko from Kioto.

ROOLIT KADOKSISSA

Taivaallinen talomme meren rannalla oli vain Irlanti-seikkailuni odotushuone. Siellä vietetty aika kiertyi Chris-emännän suureksi suruksi umpeen jo vuoden kuluttua. Tuulinen näköalapaikka sai jäädä samalla kun avioliittoni loppui. Uneni taloa en ikävöinyt, sen verran rankkoja aikoja olin siellä läpikäynyt. Mutta maisema on sielussani tatuoituna vahvojin väreihin. Joka kerta kun ajan sen ohi, valtaa mieleni pieni kaiherrus ja haikeus.

Vuoteen mahtui hurjia myrskyjä niin merellä kuin sisälläni. Suomeen oli jäänyt pitkäaikainen työni, ystäväni, lapseni Viivi ja Santtu (jo aikuisia mutta silti lapsiani), koirani, hevoseni ja paljolti identiteettini, käsitykseni itsestäni. Sekä suurin osa tavaroistani, joista luopumisen olin luullut olevan kaikkein helpointa. Näin tyhmä sitä voi olla. Olin täysin tyhjän päällä.

Tämän kaiken oivalsin vasta rantakalliolla istuessani, hurjaa teräksenharmaata merta tuijottaessani. Kuka olin ilman kaikkia näitä rooleja? Suoraan sanoen en mitään enkä kukaan. Ainakin siltä minusta tuntui. Kaikki oli uutta, eikä mikään tuntunut enää tutulta ja turvalliselta. Aaltojen hukuttaman avioliiton jälkeen en enää ollut edes vaimon roolissa. Siinä, missä olin ollut koko aikuisikäni.

Omat oppini ihmissuhdekouluttajana olisivat tulleet hyvään käyttöön, jos olisin jaksanut niitä kokeilla. Mutta niin se vain valitettavasti on, että kun tarpeeksi masentuu, ei tee mitään edes ihan alkeellisen hyödyllistä tai helpottavaa, koska ei jaksa. Ei, vaikka tietäisi sen auttavan. Kahlasin päivästä toiseen hurjassa sisäisessä suossa, joka ei todellakaan tuntunut loppuvan. Ikävöin kiinteää maata sisälläni ja mietin, miten hullu olin ollut lähtiessäni Suomesta.

Rakas ystäväni Robert Holden, englantilainen psykologi ja ilon huippu-asiantuntija, kuunteli minua kärsivällisesti puhelimessa varmaankin yhteensä kokonaisen työviikon edestä. Hän vakuutti minulle, että kun masennumme, se tuntuu ikuiselta. Emme kerta kaikkiaan usko, että se voisi joskus loppua. Jos meillä sen sijaan on hauskaa, mietimme kuinka pian nämä onnen hippuset lentävät taas tiehensä. Onnihan on ohikiitävää, uskomme. Hän kehotti minua kääntämään ajatteluni päällelleen. *Onnetar ei tule meitä vastaan harvemmin kuin mekään häntä vastaan*, sanoi Seneca aikoinaan. Viisaita miehiä molemmat, Robert ja Seneca.

En uskonut koskaan enää piristyvänä, mutta silti pikku hiljaa elämänilo sai jalansijaa sisälläni. Meri tyyntyi. Aloin nauttia pienistä hetkistä, ja joinakin aamuina jopa heräsin odottaen uutta päivää. Yksi keino osoittautui ihmeen tehokkaaksi mielen kohottajaksi. Sitä suositteli irlantilainen joogaopettajani. Hän sanoi: – *Joka kerta kun kuulet linnun laulun, pysähdy ja etsi lintu silmilläsi*. Ei mitään tämän enempää, ei mitään tätä vähempää.

Tein työtä käskettyä. Se oli helppoa, sillä keväällä lehdet eivät olleet vielä ehtineet tehdä puista läpinäkymättömiä pöheikköjä. Linnut löytyivät yksi toisensa jälkeen. Ja vaikka ne eivät aina suostuneet näköksälle, sain silti kuunnella ihania säveliä.

Kävelyretket Killineyn kivisillä ja kiemuraisilla teillä kestivät tuntikausia. Saatoin vaellella Killiney Hillin isossa puistossa unohtaen ajan ja jopa murheeni. Kerta toisensa jälkeen huomasin mieleni tyyntyvän lintuja etsiessäni. Elin arvokkaita tuokioita tässä hetkessä. En noina muutamina minuutteina kelannut sotkuista eloani, vaan keskityin ympärilläni olevaan todellisuuteen. Menneisyys ja tulevaisuus häipyivät sinne min-

ne ne kuuluvat. Sain kaivattua lomaa ongelmiltani, vaikkakin vain ohikiitäviksi hetkiksi. Mutta se näytti riittävän eheyty-
misen käynnistymiseen.

On hämmästyttävän terapeutista elää nykyhetkeä. Tässä ja nyt. Siinä näytävät piilevän ne kadoksissa olleet voimavarat, joilla jaksaa eteenpäin. Olen näitten omien kokemusteni jäl-
keen puhunut tässä hetkessä elämisen tärkeydestä ja arvosta paljon todemmin kuin ennen. Teoriasta on tullut täyttä totta ja kertomuksiini on tullut aitoutta ja merkityksellisyyttä. Mikään ei taida opettaa meitä ihmisiä paremmin kuin omat kipeät kokemukset, valitettavasti.

Opin tajuamaan selkeämmin kuin milloinkaan, että me ihmiset olemme enemmän kuin roolimme. Tai oikeastaan, olemme ihan muuta kuin roolimme. Näyttelijöillä on joskus vaikeaa muistaa, että esiripun laskeutumisen jälkeen roolihahmo pitäisi jättää lavalle seuraavaa esiintymiskertaa odottamaan. Useille se jää kuitenkin päälle, tavalla tai toisella. Näin käy myös monille muille kuin näyttelijöille. Minulle esimerkiksi. Samaistuin tarmokkaasti eri roolihahmoihini arjen keskellä, niin että unohdin tyystin kuka todella olin. Sitoutumisesta tulee silmälaput silmille.

Kuka minä olin, kun en ollut enää arvostettu päätoimittaja, tarpeellinen äiti, ihana vaimo, hyvä ystävä, hevosen kumppani, koirieni palvonnan kohde? Muitten määrittelemä. Tätä kyselin itseltäni uudelleen ja uudelleen. Mustimpina hetkinä en todellakaan tuntenut olevani kukaan enkä minkään arvoisen. Selkeämpinä hetkinä tiesin olevani itseni. Muistin rakastamani runoilijan Rumin sanat: *Haluan laulaa kuin linnut, vail-
la huolta siitä, kuka kuulee tai mitä hän ajattelee.*

Olin liian ylpeä kertoakseni totuutta edes parhaimmille ystäväilleni Suomessa tai Irlannissa. En kehdannut tunnustaa,

että kaduin kymmeniä kertoja niin muuttoa kuin eroa. Katsoin epäonnistuneeni tässä paljon mainostetussa seikkailussani. Olin lähtenyt liian kevein eväin pitkälle vaellukselle ja nyt nolotti tunnustaa, että olin masentunut, välillä epätoivoinen ja täysin näköalaton. Äidille sanoin puhelimesta, että kaikki on oikein hyvin. Itkin vuolaasti aina puhelumme jälkeen.

Tämän vastentahtoisen löytöretkeni aarteet ovat nyt vihdoin käytössäni rikkaampina kuin koskaan elämässäni. Parhaimpina päivinäni tiedän varmasti, ettei arvoni ole kiinni siitä mitä teen. Riittää, että olen oma itseni. Tällainen oivallus voi olla itsestäänselvä monille viisaammille, mutta minulle, entiselle tavoitehakukselle työhullulle, se oli lippu vapauteen. Suuri kiitos kuuluu paitsi linnuille, myös tehokkaalle terapeutilleni, Irlanninmerelle, joka pani minut ennen kokemattomaan sisäiseen pesuun. Olin pesukoneessa ainakin vuoden; yksi valkopesu toisensa jälkeen, linkouksia korkeimmilla mahdollisilla kierroksilla.

Viisaampi olisi pyytänyt apua monta kertaa. Sen opin vasta paljon myöhemmin.

*Tänään on se päivä, jota eilen pelkäsin
mutta jota ei koskaan tullutkaan.*

Tuntematon

ENKELEITÄ YMPÄRI MAAILMAA

Oli aika löytää uusi koti. En ollut valmis tulemaan takaisin kotimaahan nuolemaan haavoja tai kuuntelemaan päivitteilyjä. En tiedä oliko paluuhaluttomuuteni synnä tarpeeton ylpeys vai sieluni ymmärrys. Todennäköisesti molemmat. Si-

säinen ääneni ei kaaoksen keskellä toiminut erityisen hyvin, vaikka kuinka yritin virittäytyä oikealle kanavalle. Mutta päätin antaa Irlannille mahdollisuuden näyttää minulle että pärjään. Omana itsenäni.

Apuun tuli irlantilainen avuliaisuus ja lämminsydämys nimeltä Deirdre, kotoisammin Dee. Hänet olin tavannut muutama vuosi aikaisemmin yhteisen ystävämme Denise Linnin seminaarissa Seattlessa, Yhdysvalloissa.

Dee ja minä löysimme toisemme ensimmäisenä kurssipäivänä, kun molemmat totesimme lukeneemme kurssimoniston väärin. Emme tienneet tullemme syvälliselle parannuskurssille. Luulimme saapuneemme nauttimaan vuoristoilmasta, ratsastuksesta, intiaanirituaaleista (Denise on puoliksi cherokee-intiaani) ja muusta mukavasta puuhailusta.

Yritimme näyttää vakavilta, kun totuus selvisi meille kursilaisten esittelykierröksellä. Kaikki muut osallistujat kertoivat totisella äänellä tulleensa parantamaan syviä sielun haavoja. Dee ja minä teimme parhaamme pysyäksimme tilanteeseen sopivasti vakavana, mutta purskahdimme raikuvaan nauruun. Nauroimmekin sitten seuraavat kymmenen päivää. Emme me kurssiaiheelle nauraneet. Kyllä niitä sisäisiä haavoja riitti meillä molemmilla parannettaviksi. Emme nauraneet myöskään ihastuttaville kurssiystävillemme. Aihe oli upea ja tärkeä. Nauroimme siksi, että olimme niin iloisia toisiimme tutustumisesta.

Denise oli tapansa mukaan parantaja ja henkinen opettaja vailla vertaa. Hän kosketti jokaista meitä kurssilaista unohtumattomalla tavallaan. Hän auttoi meitä kaikkia löytämään sisältämme voimavarat eheytymisellemme. Denise tiivistä työssään Rumin runon: *Sinulla on jo se kallisarvoinen sekoitus, joka parantaa sinut. Käytä sitä hyvin.*

Viisaana naisena Denise käytti iloamme hyväksi. Naurumme toimi virvoittavana vetenä tummien tunteiden keskellä. Se antoi paljaille haavoille uuden ulottuvuuden ja hitsasi meidät ryhmänä kiinni vuosiksi. Vieläkin ystävytemme kantaa yli neljän mantereen. Jaoimme keskenämme ihmiskunnan vahvimman siteen. Sydänten yhteyden.

Denisestä, Deestä ja minusta on tullut kurssin jälkeen väkevä kolmikko. Vaikka maantieteellistä etäisyyttä on usein tuhansia kilometrejä, tunnemme toistemme tuen. Tiedämme varmasti, että tällä maapallolla meillä on toistemme rakkaus ja ymmärrys. Se kantaa silloin, kun omat siivet tuntuvat rikkiäisiltä ja liian lyhyiltä.

Kun Denise tuli Irlantiin pitämään suurelle yleisölle tarkoitettua seminaaria vuotta myöhemmin, saimme paikalle kolmesataa ihmistä. Se on huima saavutus maassa, jossa oltiin vasta heräämässä muille kuin katolisille henkisille opettajille. Vielä huimemmaksi se kasvaa, kun ajattelen aihetta: enkelit. Siivekkäät henkiolennot ovat olleet katolisen kirkon omaisuutta. Niistä ei ole liennyt maallikoiden aiheiksi. Uskon, että menestyneen seminaarin salaisuus oli paitsi Denisen poikkeuksellinen valovoimaisuus, myös Deen ja minun luottamus häneen. Ja tietenkin enkelit, viikonlopun päähenkilöt, tekivät tehtävänsä kiitettävällä tavalla. Yhteistyömme ja ystävytemme jatkuu ja kukoistaa. Joskus elämämme tärkeät ihmiset eivät löydy nurkan takaa.

Deestä tuli sittemmin Irlannin aikani kiistaton pääenkeli. Häntä voin kiittää loppumattomasta henkisestä tuesta ja ihan käytännön avusta. Dee otti minut ja kaksi isoa koiraani siipiensä suojiin tilanteessa, jossa huumorintajuni oli täysin kadoksissa. En tosiaankaan ollut yhtä hauskaa seuraa kun Seattlessa. Siitä huolimatta hän majoitti meidät kolme hyrryläistä kaupunkikotiinsa. Uusi vaihe elämässäni oli alkamassa.

SAIPPUASARJA KOTIOVELLA

Alue, jonne muutin, on Dublinin eteläosassa, Sandycoven suosituksessa kaupunginosassa. Dun Laoghairen (äännetään danliiri) lauttasatama on nurkan takana ja kuuluisa James Joycen torni toisen nurkan takana.

Täällä, pikkuruuisessa kolmen huoneen asunnossa, parantelein avioeroni haavoja. Parien vuotta vierähti niin, etten edes tajunnut ajan kuluneen. Kävin usein Suomessa pitämässä kursseja ja tapaamassa lapsiani ja ystäviäni. Harvalle kerroin, kuinka rankkoja aikoja kävin läpi. Olin liian levoton pysähtyäkseni, ja pelkäsin suunnitella tulevaisuuttani muutamaa kuukautta pitemmälle. Emäntäni oli liian hienotunteinen kertoakseen kuukausien muuttuneen vuosiksi.

Parasta lääkettä sydämeni kipuihin taisi olla se, että uusi asuinympäristöni tarjosi niin paljon virikkeitä. En ehtinyt omia sisuksiani juuri pöyhii. Maisemat ja tunnelmat muuttuivat niin reippaasti, että olisin yhtä hyvin voinut muuttaa Los Angelesista Pihtiputaalle. Pihapiirissämme oli 18 rivitalomaista kakskerroksisista taloa, joilla kaikilla oli oma pieni etu- ja takapihansa. Kodit olivat kuuden talon riveissä, kapean umpikujan ympärille ryhmittäytyneinä.

Opin pian, että en enää ollut Killineyssa, Irlannin Hollywoodissa, jossa korkeat kiviaidat pitivät naapurit sopivan kaukaisina. Uudessa asuinympäristössäni harrastettiin tiivistä yhteiseloä. Hyvin tiivistä. Vaikka ympäristö oli viehättävää, meri lähellä ja hyvät kaupat nurkan takana, muutto oli täydellinen sokki. Killineyn hillitystä charmista ei ollut jäljellä kuin nopeasti haihtuva tuoksu. Täällä kaikki naapurit tunsivat toisensa vuosikymmenten takaa. Kaikki seurasivat kaikkien tekemisiä. Kaikki myös osallistuivat kaikkien tekemisiin. Ihan

mielenkiintoinen kokemus hieman pidättyvämpään sosiaali-
seen kanssakäymiseen tottuneelle suomalaiselle.

Olin joutunut – tai päässyt – keskelle saippuasarjaa, jossa kaikki stereotyypit olivat edustettuina. Monet epäuskottavilta tuntuvat tv-sarjat kalpenisivat värikkäiden roolihahmojen vertailussa. Sandicovessa ei elämä koskaan ollut tylsää, jos vain astui jalalla ovesta ulos. Itse asiassa riitti, että katsoi ulos ikkunnasta.

Suunnittelin monen monta kertaa heittäytyväni sarjafilmin käsikirjoittajaksi, sillä siihen olisi pienen yhteisöme porukka tarjonnut valmiin materiaalin. Keskuudessamme oli mm. Renttu, joka juopotteli, hakkasi vaimoaan ja hävisi aina välillä jäljettömiin. Selvin päin hän oli nöyrä ja hiljainen. Rentulla oli Punatukkainen Vaimo, joka kaikista kärsimyksistään huolimatta piti lapset siistinä ja raahasi heidät joka sunnuntai messuun. Loppumatonta sympatiaa hän sai naapureiltaan, jotka olivat nähneet riittävän monta julkista perheriitaa.

Tämän pariskunnan vieressä asusti Uhrautuva Äiti, jonka aikuiset lapset kasasivat jälkikasvunsa ja usein myös itsensä hänen käsittämättömän kärsivälliseen hoitoonsa. Jaksoin ihmetellä, kuinka ihmeessä he mahtuivat 60 neliön asuntoon päivästä toiseen. Sillä paljon heitä oli, parhaimpina päivinä ainakin kymmenisen äänekästä perheenjäsentä. Isoja ja pieniä. Ehkäpä Uhrautuvaa Äitiä auttoi se, että hänellä oli tupakka suussa aamusta iltaan.

Kärtyisä Vanha Rouva oli yleisen hovin aihe. Hänen kynsisaksilla manikyroitu pihansa herätti jatkuvaa hyväntahtoista naureskelua, ja meidän muiden vähemmän trimmatut kasvustomme saivat hänet osoittamaan paheksuntansa syvästi huokaillen ja kulmiaan nostaen. Sitä hän pääsi tekemään julkisesti ja runsaasti, sillä hänen päivänsä kuluivat etupihalla

polvillaan, takamus pystyssä ja pikku sakset suihkien.

Kerrottiin, että hänellä oli poika ulkomailla, mutta kukaan ei ollut pystynyt saamaan tarkempaa tietoa. Yritystä oli kyllä ollut.

Kun Vanha Rouva joutui sairaalaan pariksi viikoksi, me naapurit hoidimme häneen pihaansa. Kaivoimme esille kynsisaksemme ja nyrhäsimme kallisarvoisten kasvien parissa yhden hysterisen hauskan iltapäivän. Hapan rouva ei olisi mielestäni ansainnut moista ystävällisyyttä, mutta opin irlantilaiden avarasydämysyydestä paljon tämän tapahtuman yhteydessä. Kaikkia autetaan, olivatpa he millaisia tahansa. Eikä kukaan odottanut hänen kiittävän jälkikäteen. Eipä yllätyksiä tullutkaan.

Yksinäisen Naisen olemassaolon tiesimme heiluvista pitsiverhoista ja muutamista valituksista lasten huonosta käytöksestä. Nekin tulivat jotenkin kiertotietä perille. Kerrottiin, että hänen miehensä oli lähtenyt merille eikä ollut koskaan tullut takaisin. Kuka tietää, mikä totuus oli, mutta tarina antoi romanttisen vivahteen tälle harmaalle hahmolle, joka epäirlantilaiseen tapaan ei juuri tervehtinyt naapureitaan.

Kun Kuningatar kuoli naapurissamme, päiviteltiin viikkotolkulla, kuka ostaisi asunnon. Kukaan Kuningattaren kahdeksasta lapsesta ei halunnut asuntoa itselleen, joten perikunta pisti sen myyntiin. Jännitys kohosi jokaisen ostajakandidaatin käynnin jälkeen, olihan tämä kulmakunta pysynyt muuttomattomana vuosikymmenen ajan. Vain minä olin uusi tulkas, mutta minua ei oikein laskettu mukaan, olinhan aina menossa.

Mutta miksi Kuningatarta kutsuttiin näin juhlallisella nimellä, tiedustelin. Sitä eivät muistaneet edes hänen omat lapsensa. Hautajaiset olivat komeat ja kovaääniset. Kuningatarta juhlittiin kulmapubissa hartaasti ja kauan.

Vihdoin saimme elintärkeän tiedon. Asunnon oli ostanut Nuori Nainen, josta tiedettiin onneksi aika paljon. Hänen vanhempansa asuivat lähistöllä kalliissa isossa talossa. Nuorella Naisella oli myös paljon rahaa. Siitä todisteena oli upouusi urheiluauto, joka pyyhälsi ahtaalle pihallemme tuon tuosta. Ammattikin selvisi salapoliisityönä. Hän omisti irlantilaisia herkkukoreja (savulohta, Guinness-kakkua, maalaisjuustoa, Lyons-teetä, soodaleipää ja muuta sellaista, jota ilman irlantilaiset eivät kestä kaukomaita) jouluisin ulkomaille välittävän yrityksen. Näin ainakin luulimme.

Nuori Nainen pisti tuulemaan ja remontoi koko kämpän niin perinpohjin, että naapurit eivät järkytykseltään pystyneet muusta puhumaan. Mitään moista ei näillä kulmakunnilla ollut nähty. Että puulattiatkin. Ja uudet ikkunat aina Saksasta saakka. Nuori Nainen teki viisaasti, kun hän kuukausia kestäneen remontin jälkeen kutsui kaikki naapurinsa ihailemaan aikaansaannostaan.

Vaelsimme kopisevilla puulattioilla ihailemassa poreallasta, takorautaisia porraskaiteita sekä yläkerran valtavaa makuuhuonetta, jossa ennen oli ollut järkevästi kaksi huonetta. Tästä riittäisi puhumista ainakin kolmeksi kuukaudeksi.

Pohdimme lattioiden hoitoa. Nuoren Naisen valinta oli jännittävä ja hyvin muodikas. Puupinta on aivan uusi asia maassa, jossa kokolattiamatot ovat sääntö. Sain loistaa tietämykselläni. Ymmärsin asiasta yhtä sun toista, tulihan puulattioiden kultamaasta. Yritin myös ystävällisesti vihjata, että ilman mattoja lattiat pitivät kovasti ääntä, varsinkin jos niillä kulki korkokengät päällä keskellä yötä.

Vihjeeni ei mennyt perille, sillä jälleen seuraavana yönä viehättävä naapurimme rei'itti pehmeitä koivupintojaan koroilla, jotka kyllä kuulostivat enemmän vasaroilta.

Nuori Nainen antoi naapuriemme viihdykkeeksi ohjelmaa lähes päivittäin. Tämän vauhdikkaan neidon menemisiä ja tulemia päiviteltiin yhtenä, etenkin kun koko kulmakuntamme oli taas herännyt kolmelta yöllä varsin kuuluvaan tanssimusiikkiin. Olin juuri ehtinyt miettiä sängyssäni, saiskohan suostuteltua häntä vaihtamaan levyä, koska Frank Sinatra ei enää sadannen kerran jaksanut innostaa, kun kuulin yöpukuisen naapurimme raivoavan holtittomalle neitokaiselle. Irlantilaistenkin suvaitsevaisuudella on rajansa.

Vanha Leskiherra oli tyylikäs ja herttainen ilmestys. Hänellä oli aikaa keskustella kaikkien kanssa, olipa meillä muilla aikaa tai ei. Hän puhui pääasiassa säästä ja edesmenneestä vaimostaan, joka kaikesta päätellen oli ollut enkelin sukua. Joskus yritin hiipiä hänen ohitsensa mahdollisimman näkymättömästi, jotta olisin ehtinyt seuraavaan paikallisjunaan. Aika harvoin se onnistui. Kuulin juuri, että Vanha Leskiherra on vihdoin päässyt vaimonsa seuraan. Nyt riittää puheseuraa.

Lapseton Pariskunta oli hieno tuttavuus, josta kasvoi kestävä ystävyys. Meitä yhdisti rakkaus koiriin. Heidän elämänsä keskipisteenä loisti Dylan, arvokas corgi-herra, joka oli yleinen naureskelun aihe kaikille paitsi minulle. Irlantilaisten on vaikea käsittää, että koiraan voi kiintyä kuin lapseen ja että sen annetaan olla sisätiloissa. Koirat ovat koiria ja heidän paikkaansa on takapihalla, sanoo irlantilainen vakaalla äänellä. Sääli molemmille osapuolille. Vielä vähemmän he voivat käsittää, että koiralle puetaan päälle sadeviitta. Pariskunta piti palvomastaan koirastaan esimerkillistä huolta ja vei hänet työpäivien ajaksi hoitoon äidin luo. Äiti onneksi asui kolmen talon päässä.

Kun Dylan kuoli joitakin vuosia sitten, tunsin suurta surua ystäväni puolesta. He olivat menettäneet rakkaan lapsensa.

Kuinka vaikeaa on, kun ympäristö vähättelee ihmisen raastavaa ikävää. – Ottakaa nyt ihmeessä uusi koira. – Koirahan se vain oli. – Nyt voitte vihdoinkin mennä ja tulla vapaammin. Eikös olekin hyvä asia?

Saippuasarjan päähenkilö oli helppo valita. Se oli tietenkin Taivaan Isän Oikea Käsi, Marie, koko hullunmyllyn koossapitävä voimahahmo. Marie auttoi kaikkia. Marie keräsi rahaa, jos jollakulla oli häät, hautajaiset tai sairaus. Marie tiesi kaiken tietämisen arvoisen. Hänen suosituksensa ovat olleet kunnanarvoinen tarvittesamme putkimiestä, maalaria tai ompelijaa.

Marie kasteli kukat ja hoiti postin, jos Dee tai minä satuimme matkoille samaan aikaan. Oli helppo lähteä, kun tiesi että hän oli olemassa. Marie piti kuria niin omille kuin muille lapsille. Hänellä on äänentoisto kuin Pavarottilla, ja joskus säälän lapsia, kun he saivat kyytiä volyymillä, joka olisi saanut koomapotalaan hyppäämään pystyyn. Marielta oli tainnut jäädä kuulematta Taivaan Isän kehoitus sunnuntain lomailusta, sillä hän ei koskaan näyttänyt lepäävän. Huokailla ja päivitellä hän kyllä osasi. Marien suusta tuli aina järkeviä arkipäivän viisauksia, joille Valitut Palat olisi ollut kateellinen. Kun Marie oli paikalla, tuntui että maassa oli rauha ja Taivaan Isäkin sai levätä.

*Onnen salaisuus
on uteliaisuus.*

Norman Couglas

AUTOJEN VALLOITUS

Sandycovessa, Etelä-Dublinin monimuotoisella asuma-alueella, sain ehkäpä parhaimman kasteeni irlantilaiselämään. Kun kaksi vuotta oli umpeutunut, oli muuton tuoksu ilmassa. Sitä oli edeltänyt huoneiston täydellinen remontti, joka kokemukseksi mukaan usein taas edeltää jotain suurta muutosta, usein muuttoa. Jäät lähtevät liikkeelle.

Emäntäni oli päättänyt, että kaupunkielämä saisi riittää. Autot olivat pääasiallinen syyppää. Pienellä umpikujallamme oli ollut muutama vuosi aikaisemmin kolme autoa. Nyt niitä oli yhdeksän, usein monta enemmän. Jokapäiväinen ohjelmanumero oli se, että asukkaat juoksivat etsimässä sitä henkilöä, joka oli parkkeerannut autonsa niin, ettei kukaan muu päässyt ulos päätielle. Ovikellot soivat ja asia oli usein onneksi nopeasti selvitetty.

Aina ei kuitenkaan kukaan tunnistanut auton omistajaa. Silloin piti käydä kymmenenkin oven takana. Monasti autonsa hölmösti sijoittanut henkilö oli sukulainen tai ystävä, joka oli lähtenyt paikalliseen pubiin. Olen useammin kuin kerran seisonut kulman takana sijaitsevan Eagle Pubin ovelta ja huhuilut savun keskellä rekisterinumeroa.

Sain usein hyvän syyn ihmetellä ja ihailia irlantilaisten suvaitsevaisuutta ja kärsivällisyyttä. Vain muutaman kerran näin jonkun hermostuvan tähän järkyttävään autojen sūmaan. Nekin kerrat johtuivat siitä, että ambulanssi ei päässyt erään huoneiston eteen ja sairaskohtauksen saanut Vanha Leski jouduttiin kantamaan paareilla autojen keskellä puikkelehtien, paareja korkealla ilmassa tasapainotellen. Vanha Leski pysyi paareilla mutta vain enkeleitten avulla.

Dee myi asuntonsa naapureiden täydelliseksi järkytykseksi.

Kun myyntikyltti ilmestyi kodin eteen, tulivat asukkaat käymään yksi toisensa jälkeen. He saapuivat kuin hautajaisiin, ja tunnelma lähenteli maansurua. Monet käyttäytyivät kuin hylätyt lapset: mitä vikaa meissä on, kun haluat pois.

Päänenkelini Dee oli ollut suosittu asukas, josta kenelläkään ei ollut muuta kuin hyvää sanottavaa. Hänen valttinaan oli hurmaavan persoonallisuuden lisäksi se, että hän työskenteli tuottajana maan suosituimmassa saippuasarjassa, Glenroessa. Se antoi Deen ympärille sädekehän, joka vain kirkastui, kun hän jakoi lapsille silloin tällöin vapaalippuja television järjestämiin lasten juhliin.

Glenroe on ollut irlantilaisille kolmekymmentä vuotta enemmän kuin televisiosarja. Se on ollut kansakunnan sielun tulkki. Kun sarja lopetettiin muutama vuosi sitten, seurasi syvä suru. Näyttelijöitä haastateltiin ikään kuin he olisivat valmistautuneet kuulentoa varten. Sunnuntai-iltaisain vallitsee tyhjiö, joka ei ihan pian täyty.

Glenroen tapahtumat pyörivät maaseudulla, pienen kylän kupeessa. Sen rakastetut päähenkilöt Bidy ja Miley olivat maanviljelijöitä ja karjankasvattajia toisessa polvessa. Monien dramaattisten kohtausten taustatukena oli vasikoita tai kaalinpäitä. Hyvin suosittuja kuvauspaikkoja olivat myös perunapellon laita ja tietenkin pubi, joka oli rakennettu studioon. Muuten lähes kaikki sarjan jaksot kuvattiin Kilcoolin kylässä, lähellä tulevaa asuinpaikkaani Greystonesia. Kilcooliin tehdään sarjan fanien pyhiinvaellusmatkoja, ja monet paikan oikeat kaupat on nimetty sarjan mukaan.

Käsikirjoittajat olivat hyvin selvillä maassansa vellovista muutoksen aalloista. Glenroen tapahtumat heijastivat nopeasti yhteiskunnassa tapahtuvaa rajua arvovallankumousta. Muistan, kun sarjassa käsiteltiin raiskausta ja nuoren tytön

mahdollista abortin tarvetta. Se herätti lehdistössä myrskyn. Uskon, että irlantilaiset ovat pysyneet paremmin muuttuvien aikojen perässä sarjahenkilöittensä avulla. Vaikeat aiheet on nostettu pöydälle ja niitä on uskallettu käsitellä paremmin.

Ystäväni pakkasi laukkunsa ja minut siinä sivussa. Sain uuden Irlannin-kodin, kunhan lupasin tehdä yhtä hyviä ruokia kuin tähänkin asti. Olin lunastanut paikkani eksoottisena au-pairina, jota yhteiset ystävät yrittivät Deeltä ostaa. Valttejani ruuanlaiton lisäksi oli armoitettu kyky sisustaa, hoitaa puutarhaa ja antaa elämänohjeita. Pyytämättäkin.

Minä olin täysin kypsä muuttoon. Omaa asuntoa en kaivannut, sillä olin niin paljon matkoilla, ettei se olisi ollut järkevää, ja kotien taivaita hipovat hinnat mitätöivät pienimmätkin ostohalut. Minulle sopi tässä elämäntilanteessa alivuokralaisuus mainiosti. Enkä tainnut edes haluta asua yksin, oli vähän orpo olo.

Eniten kaipasın suurempaa yksityisyyttä, vähempää meteliä ja ehdottomasti vähemmän osallistuvaa naapuruutta. Elämä kauempana kaupungista ja lähempänä luontoa tuntui oikein innostavalta. Saisin pitkästä aikaa kunnan puutarhan muokattavakseni. Sitä paitsi Nuoren Naisen korot tuntuivat terävöityvän päivä päivältä ja hänen musiikkimakunsa ei kerta kaikkiaan enää käynyt yhteen omani kanssa.

Naapurini pohtivat varmasti vieläkin, kuka oikein olin. He kutsuivat minua kuulemma lentäväksi norjalaisrouvaksi. He näkivät matkalaukkuni tulevan ja menevän niin tiheään tahtiin, että moni luuli minua lentoemännäksi. Itsestäni en oikeastaan kertonut juuri mitään, vaikka olinkin rupatellut run-

saasti pienen yhteisömme pihalla. Lypsy-yrityksiä oli kyllä ollut kiitettävän paljon. Olin jo oppinut, että viisas ei kerro ihan kaikkea, etteivät juorun aiheet loppusi. Sitä paitsi olin havainnut, että irlantilaiset kunnioittavat sitä, joka puhuu mukavia mutta ei paljasta kaikkia korttejaan. Ehkäpä minusta kerrotaan mielikuvitusta kiehtovia tarinoita. Toivottavasti olen niissä jonkin sortin sankaritar, enkä huumehuriiri. En tiedä, miten minusta tuli norjalainen.

Seuraavat naapurini olivat toista maata. He olivat hillittyjä keskiluokkaisia lähiöpariskuntia, jotka muistuttavat erehdyttävästi vastaavia suomalaisnaapureita. Hymyllään kun tavaataan, rupertellaan keväällä puutarhanhoidosta ja hävitään näkyvistä suurimmaksi osaksi vuotta. Tämä sopi minulle oikein hyvin, se oli tervetullutta vieroitushoitoa edellisestä yhteisöstäni.

*On uskomatonta, kuinka uskomaton
tavallinen ihminen voi olla.*

George F. Will

SÄÄ ON MAKUASIA JA PALJON ENEMMÄN

Sää on voimakkaasti läsnä Euroopan läntisimmän maan elämässä päivän jokaisena hetkenä. Sanotaan, että englantilaiset rakastavat aihetta. Irlannissa sitä palvotaan. Sillä aloitetaan puhelinkeskustelut, teehetket, kokoukset ja jumalanpalvelukset. Asian ymmärtää, kun muistaa että irlantilainen sää on kuin oikukas primadonna. Yhtenä hetkenä se on upea ja hehkeä, suopea ja lämpöisiä. Ja ennen kuin ehdit edes aavistaa tuulen kääntyneen, tunnet tunnelman hyytyvän. Mustat pilvet täyt-

tävät taivaan äkkiryssäköinä ja pian on raskaiden kyynelten aika. Ja sitten paistaa taas aurinko ja sen lahjana sadat sateenkaaret.

Irlantilaiset itse suhtautuvat temppuilevaan säähänsä mielenkiintoisen filosofisesti. Sen oikukkaita liikkeitä pohditaan loputtomasti ja sen ailahdukset hyväksytään nurisematta. Toisin muutama vuosi sitten sattunut käsittämättömän kaunis kesä sai ihmiset luulemaan, että ilmasto oli pysyvästi muuttunut kreikkalaiseksi. Trooppiset hepenet menivät kaupaksi ja avoautojen myyntiluvut heilahtivat rutkasti sinistä taivasta kohti. Seuraava suvi toi kylmän suihkun. Sananmukaisesti. Ystäväläni Lindalla on kaapissaan muistona tästä kuumasta kesästä jääkylmiä mekkoja, jotka odottavat Balia. Hetken hurmassa ostettujen avoautojen kuomut ovat pysyneet ylhäällä.

Mutta yhden säämyytin olen päättänyt räjäyttää kaikella sillä auktoriteetilla, joka tulee käytännön kokemuksesta eikä tilastoista. Irlannissa ei aina sada. Itse asiassa voisin syyttää unelma-illoja maahanmuutostani. Vedin yli kymmenen vuotta sitten useita Voi Hyvin -lehden lukijamatkoja Irlannin länsirannikolle, Kerryn satumaisiin maisemiin. Ja joka kerta ilmat olivat kuin silkkiä, samettia ja pitsiä. Uimme Atlantin aalloissa kuin Välimeressä konsanaan. Patikoimme shortseissa ja rusketuimme mukavasti kotiinviemisiksi. Valittipa joku jopa sitä, että olin etukäteisohjeissa kehottanut pakkaamaan lämmintä mukaan. Hulluko olin?

Vaikka järkeni ja irlantilaiset toisin väittivät, aloin elää siinä käsityksessä, että sateinen Irlanti oli kateellisten englantilaisen turistiviranomaisten taitava sotajuoni. Onnemme ilmojen suhteen oli pantu merkille Irlannin turistitoimistossa, jossa meidät toivotettiin sydämellisesti tervetulleiksi tiheämmin kuin vain pari kertaa vuodessa. Olimme saaneet jonkinastei-

sen onnea tuovan jäniksenkypälän aseman.

Totuus valkeni aikanaan. Asuttuani maassa useamman vuoden olen ymmärtänyt aivan varmasti, että täällä ei vallitse edes puolipysyvästi välimerellisen suloinen ilmasto. Tyhmä lähtee liikenteeseen ilman sateenvarjoa tai kevyttä sadeviitaa. Aurinko on gourmet-nautinto, josta nautitaan kiitollisella hurmiolla. Mutta nälkää se ei vie.

En osaa kuitenkaan valitella näitä lievästi sanottuna vaihtelevia ilmoja. Minusta on aivan ihanaa, kun tammikuussa voin ihailla kirsikankukkia eikä koskaan tarvitse liukastella jäisillä katukäytävillä. Joskus voi joulukuussa kulkea t-paita päällä, ja hyvin harvoin tarvitsen käsineitä. Kevät alkaa helmikuun alusta. Usein jopa aikaisemmin. Verenpisarat kukkivat koko vuoden.

Olennaista on se, että täällä elää aina toivo. Sade voi hyvin olla vain ikävä muisto jo tunnin kuluttua. Sanoin tämän mielipiteeni kerran paikallisessa radiohaastattelussa, kun juontaja ihmetteli, kuinka kestin Irlannin ikuista sadetta. Myönteisyyteni huvitti ja ihastutti haastattelijaa ja kuuntelijoita suuresti. Sinua rakastetaan, jos sinä rakastat Irlantia etkä erehdy panetelemaan sen vähemmän salonkikelpoisia puolia. Kuten säätä.

Yhden asian nämä saarivaltakuntalaiset ovat oppineet todella hyvin. He ovat ilmiömäisen taidokkaita sateen keston arvioijia. Kun meikäläinen näkee ripeästi lähestyviä mustanpuhuvia pilviä, hän ymmärtää, että ne todennäköisesti pitävät sisällään sadepisaroita siinä määrin, että maan vetovoima alkaa vetää niitä puoleensa vastustamattomalla voimallaan.

Tässä vaiheessa kannattaa kysyä irlantilaiselta (keneltä tahansa), kauanko kestää ko. pisaroiden saapuminen sinun kohdallasi ja kauanko nämä ko. pisarat tulevat sinua kastelemaan. Saat minuutin tarkkuisen arvion, joka on kokemukseni mukaan järjestyttävän täsmällinen. He osaavat myös arvioida eduk-

sesi, kannattaako juosta puun alle vai rynnätä autoon, alistua kohtaloon tai kävellä toiseen suuntaan. He tietävät. Koke-
musta, geenejä vai taikuutta? En tiedä.

PEHMEÄ SADE KAUNISTAA

Kostea sumuisella saarellamme on aina. Joskus on niin kos-
teaa, että tuntuu kuin ilma olisi muuttunut liikkumattomaksi
ja pisarattomaksi sateeksi. Irlantilaiset kutsuvat sitä pehmeäksi
sateeksi. Se kaunistaa ihon ja pehmentää maiseman saduno-
maiseksi sametiksi. Se myös kastuttaa vaatteet läpimäräksi alta
ajatuksenjuoksun nopeuden eikä sitä pääse pakoon edes val-
taisan tammen alle.

Joskus olisi mukavaa, jos tätä kosteutta olisi vähän vähem-
män. Aina ei lohduta se, että se siloittaa ihoa, auttaa kynsiä
kasvamaan ja kasveja viihtymään kuin kasvihuoneessa konsa-
naan. Minulla kesti aikani, ennen kuin ymmärsin, että illalla
pesemäni ja tangolle ripustamani alusvaatteet olisivat aamulla
aivan yhtä märkiä (itse asiassa joskus jopa märempiä) kuin
juuri pestyinä. Täällä ei mikään eikä kukaan kuivu ilman yli-
määräistä lämmitystä.

Olen nyttemmin oppinut maan tavoille. Pestyt vaatteet lai-
tetaan kaappiin vasta kun ne ovat taatusti täysin kuivia. Muu-
ten käynnistät homeviljelyn, jota sienikasvattamokin kadeh-
tisi. Keittiössä ei jätetä leipiä, keksejä, jauhoja ja muita kuiva-
tarvikkeita edes pikkuisen avoimiin pusseihin ja laatikoihin,
ellei halua parin päivän sisällä homeisia leipiä, pehmeitä kek-
sejä, paakkuisia jauhoja ja muuta ikävää.

Ei niin huonoa ettei jotain mukavaakin löytyisi: rakastan
pehmeitä piparkakkuja ja havaitsin ensimmäisenä irkku-jou-

luna, että kaikki tekemäni piparit muuttuivat muutamassa tunnissa suussasulavan mössöisiksi.

Kerrotaan, että Irish Coffee, maailmankuulu irkkudrinkki, on saanut alkunsa poikkeuksellisen kosteana ja harmaana päivänä. Turistit olivat juuttuneet jonnekin sisätiloihin, ja matkanjärjestäjät eivät tienneet, kuinka tylsistynyttä porukkaa voisi enää huvittaa. Päätettiin heittää neljä vanikkaa suosikkia yhteen. Keitettiin vahvaa kahvia, sekoitettiin joukkoon roimasti viskiä. Koko homma kruunattiin tummalla sokerilla ja pakulla kermalla. Kenelläkään ei vähän ajan kuluttua ollut enää ikävä ulos.

VILLI JA KOSTEA LÄNSI

Irlannissa ei siis aina sada. Paitsi tietenkin saaren länsipuolella. Connemaran, Clairen, Mayon, Sligon ja Donegalin tarunomaisen kauniilla rannoilla sataa reilusti enemmän kuin itärintamalla. Vierailujani näissä hurjan komeissa maisemissa on ympäröinyt lähes aina vähintään pehmeä usva, kostea sumun kosketus poskella tai sitten aivan reilu kaatosade.

Tilastot todistavat, että länsirannikolla sataa kahtena päivänä kolmesta. Se on liikaa minulle. Paikalliset vannovat tottu-neensa siihen, mutta minulla on omat epäilyni. Miksi muuten olisi juuri näiltä seuduilta lähdetty niin innokkaasti maailmalle uutta (kuivempaa?) elämää hakemaan. Runsas sade pitää liiat turistit loitolla näistä henkeäsalpaavan kauniista maisemista. Mutta kyllä niistä voi ja kannattaa nauttia täysin rinnoin vaikka vähän ripottelisikin. Tungosta ei tarvitse pelätä. Sadetakit on keksitty, eikä hienostelu sovi maisemaan muutenkaan.

Olen monasti miettinyt, kuinka paljon hotelleja ja pilattua ympäristöä Irlannin länsipuolelta löytyisi, jos aurinko hemmottelisi upeita, kymmenien kilometrien pituisia hiekkarantoja edes himpun verran enemmän. Rusketusta täältä ei saa kuin erikoistapauksissa, mutta sydäntä pakahduttavista luontoelämyksistä voi olla varma. Maisemat ovat hehkeitä ja hui-mia.

Luulen, että irlantilainen aamiainen on peräisin juuri länsirannikolta. Mikä muu kuin kammottava sää saa ihmisen aamulla syömään munia, pekonia, possunmakkaroita, savustettua kalaa, perunakakkaroita, paistettuja tomaatteja, verimakkaroita ja tuhteja soodaleivän viipaleita?

SUMUSSA OPPII SUUNNISTAMAAN

Sumu on luonnollinen kumppani saarella, jolla ilman kosteus on usein 99,9 prosenttia. Sakea sumu tai pehmeä usva kietoo maisemat unenomaiseen vaippaansa. En yhtään ihmettele, että monet mystiset tarut näkymättömistä pikku-ihmisistä, haltijoista, keijuista sun muista toisen maailman asukeista elävät täällä voimakkaina.

On koskettava kokemus vaeltaa voimallisesti maalle tuoksuvasa tammimetsässä, kun usva luikertelee kauan elämää nähneiden puiden runkojen välissä. Ymmärrän miksi muinaiset keltit kokoontuivat mieluusti juuri tammien tykö. Viisaus tulee syvältä pehmeän maan sisältä ja kietoo kävijän pauloihinsa kuin puiden runkoja syleilevät muratit.

Upeinkin vuoristomaisema voi sumussa hävitä näkyvistä niin täydellisesti, että on vaikea vakuuttaa vieraille sen olemassaolosta. Tiedät, että se on siellä, mutta kun todistusaineis-

tosta ei ole edes juurta jäljellä, et ole uskottava. Tiedän, sillä olen joutunut useamman kuin kerran todistelemaan maiseman todellisuutta silloinkin, kun olen itse alkanut epäillä sen häviämistä taivaan tuuliin.

Muutama vuosi sitten minulla oli vieraana ryhmä suomalaisia. Sillä viikolla sumu oli tiiviinä kumppanimme, me nimme minne tahansa. Muut suhtautuivat asiaan paljon tyylikkäämmin kuin minä. Katselin ääretöntä sumuvaippaa tuskastuneena ja turhautuneena. Tiesinhän kosteusmuurin takana avautuvan jotain taivaallisen kaunista. Ryhmä käänsi tilanteen voitokseen ristimällä itsensä Sumuisten Vuorten Valtaajiksi ja toteamalla, että olipa mainio mahdollisuus keskittyä toisiimme. Eivät maisemat häirinneet.

Kiipesimme vuorilla, vaelsimme joen rantaan pitkin, ihailimme merta ja komeaa vesiputousta. Kaiken tämän näimme lähinnä mielikuvituksessamme, sillä pääosan maisemasta muodosti edessä kulkevan henkilön reppu. Jos sekään.

Huumori selkeytti näköämme kummasti, mutta yhdestä henkeäsalpaavan ihanasta maisemasta (Killiney Hill) jouduin lähettämään porukalle perästäpäin postikortin. En kerta kaikkiaan kestänyt sitä, että he eivät olleet nähneet mitään, vaikka olivat kiltisti kiivenneet perässäni ylös noin tuhat porrasta, toisistaan kiinni pitäen kuin päiväkotilaiset retkellä.

*Ainoastaan sydämellään
näkee oikein.*

Antoine de Saint-Exupéry

PYHÄ PERUNA

Sanotaan, että suomalaiset ja irlantilaiset tutustuvat toisiinsa erityisen helposti. On totta, että maailmalla liikkeessään nämä kaksi kansallisuutta näyttävät usein luontevasti hakeutuvan toistensa seuraan. Vaikka päällisin puolin olemme toistemme vastakohtia – suomalaiset jäyhiä ja juroja, irlantilaiset puheli-aita ja iloisia – on luonteissamme ja maissamme hämmästyttävän paljon samankaltaisuutta.

En tiedä, ovatko tutkijat ja asiantuntijat samaa mieltä, mutta oman pikku kokemuksen jälkeen voin vakuuttaa, että ymmärrän päivä päivältä paremmin tätä meidän sielunsukulaisuuttamme. Otetaan esimerkiksi peruna. En tiedä mitään muuta maata, jossa perunoita vieläkin tarjotaan kuorineen kulhosta jokaisen itse kuorittaviksi. Sitä paitsi vain irlantilaiset ja suomalaiset (ja ehkä perulaiset?) ovat niin kiihkeitä perunan ystäviä.

Täällä kunnan aterialla on vähintään yhdenlaisia perunoita. Muuten se ei ole ateria. Yleensä perunoita tarjotaan ainakin kahdessa, kolmessa eri muodossa ja kokin taidot mitataan peruna-aterian laadussa. Eri lajikkeista keskustellaan kuin laatuviineistä.

Tosin Irlannissa on käynnissä yleismaailmallinen perusperunan hävittämisoperaatio. Perunalastut ja ranskalaiset perunat ovat valloittaneet perunankuluttajien suosiota yhä enemmän. Kodinkoneliikkeissä on isot rivit upporasvapaistolaitteita. Sipsit, ransikset ja muut rasvapommit tehdään mielellään kotona. Muutakin perunasta tehdään kotosalla tai ainakin kaukana viranomaisten tylsien silmien alta, nimittäin aitoirlantilaista pontikkaa, poteenia. Se on tappavan vahvaa juomaa, joka luottaa aivosoluista kaiken järkeen viittaavan.

Irlantilaisia järkyttävä tilasto paljastaa, että suurin osa maassa syötävistä perunoista tuodaan ulkomailta, mm. Kyprokselta. Mutta siitä huolimatta peruna on ja pysyy lähes pyhänä. Vielä sata vuotta sitten ruokavaliosta oli 90 prosenttia perunaa. Ei ihme, että perunarutto aiheutti nälänhädän. Muuten kyllä peruna sopii erinomaisen hyvin kasvatettavaksi juuri Irlannissa. Ilmasto on siihen mitä sopivin. Ei ole hallan pelkoa, peruna kestää yllättävän hapanta maata eikä pistä hirveän pahakseen edes ylenmääräistä kosteutta.

Mitä muuta yhteistä meillä kahdella pikku kansallisuudella on? Ainakin väkiluku, joka koko saarella on noin viisi miljoonaa (Pohjois-Irlanti 1,5 miljoonaa, Irlannin tasavalta 3,5 miljoonaa). Myös historiassa alkaa löytyä yhteistä säveltä, kun huomataan, että molemmat kansat ovat saaneet pitää puolensa vahvoja naapureita vastaan. Kumpikin aika huonoin tuloksin. Itsenäisyyden saimme jotakuinkin samoihin aikoihin, Suomi 1917, Irlanti 1920.

Mutta eniten yhtäläisyyttä löydän suhtautumisessamme ulkomaailmaan. Niin suomalaisen kuin irlantilaisen ensimmäinen kysymys ulkomaalaiselle on: – Mitä pidät maastamme?

Olemme molemmat ikuisen kiinnostuneita ja ehkä vähän huolestuneitakin siitä, mitä muut meistä ajattelevat. Omasta kansallisuudesta on tullut persoonan jatke. Itseluottamuksen mittari. Ja ulkomaalainen on se, joka joko pöyhii itsetuntoa tai silittää ikävästi vastakarvaan.

Muun maailman silmissä olemme kumpikin eksoottinen ja hämmästyttävän erilainen maa. Ihmeelliset mielikuvat maistamme ovat tavallisia niiden ihmisten keskuudessa, jotka eivät ole koskaan kummassakaan vierailleet. Esimerkiksi amerikkalaiset elättelevät edelleen Irlanti-mielikuvia luonnontilaisesta ja vihreästä menninkäisten saaresta, jossa tanssitaan tina-

pillin tahtiin hypellen, perunakuokka kädessä.

Seisoin kerran lentoasemalla amerikkalaisen pariskunnan takana odottamassa laukkujani. He päivittelivät suureen ääneen, että lentokenttä näytti ihan modernilta. Iso hampurilaisketjun mainos ei tällä kerralla lohduttanut kaukaa tulleita matkailijoita. Ihan kuin kotona, he totesivat pettyneinä. Ehkäpä he odottivat menninkäisten tuovan laukut ja aasien korvaavan taksit.

Jääkarhut ja muut Suomi-eksotiikkaa myyvät myytit naurottavat meitä, mutta osaltamme tiedämme, että se tuo turistit paikalle. Meistä suomalaisista ja irlantilaisista pidetään, koska olemme kuin sukupuuttoon kuolevia luonnonlapsia muun maailman silmissä. Vaikka Nokialand ja Kelttiläinen Tiikeri ovat teknonuoria terävimmästä päästä, taitavat ilmiöt silti olla vain pintavaahtoa. Irlannin taloudellinen kukoistus on maksanut EU:lle paljon. Raha on raahannut kehitykseen kirkkaasti maanosamme yhdeksi rikkaimmaksi nousukkaaksi.

Aika homogenisoi Euroopan maita tehokkaammin kuin meijerit maidon. Toivottavasti ei kuitenkaan liian nopeasti. Maailma tarvitsee Irlannin ja Suomen kaltaisia luonnonoikkuja. Tosin irlantilaiset eivät varmasti koskaan suostu pukeutumaan minkään malliseen kansallispukuun, eivät ainakaan Suomen kansallisasuun, kahisevaan tuulipukuun.

Minua on usein hymyilyttänyt irlantilaisten hämmästys siitä, että haluan vapaaehtoisesti asua heidän maassaan, enhän ole edes naimisissa irlantilaisen kanssa. Miksi ihmeessä halusit muuttaa tänne, kun voisit mennä Italiaan tai vaikka Ranskaan, he kysyvät uudestaan ja uudestaan. Ymmärrän ihmettyksen, sillä aivan saman kysymyksen ovat monet suomalaiset esittäneet tuntemilleni kotimaassani asuville ulkomaalaisille. Naimakaupat ovat jotenkin ymmärrettävä syy. Mutta jos sel-

laista ei ole, ei kukaan voi käsittää valintaa vapaaehtoiseksi tai täysjärkiseksi.

Ja irlantilaisilla on tietenkin ihmettelyyn ihan erityisen hyvä syy, ovathan he karanneet omasta maastaan enemmän kuin koko Eurooppa yhteensä. Joskus jopa ihmettelen, että kuinka kansakunta, joka palvoo omaa maataan näin kiihkeästi, tekee sen mieluummin etäisyydeltä, emigranttina toiselta puolelta maailmaa.

Jos ilmaiset ihailusi Irlantia kohtaan ja vakuutat, että haluat asua vain ja ainoastaan Irlannissa, saat kiitollista ja lämmintä kohtelua. Se auttaa irlantilaisia toipumaan koko kansakunnan tuoreista haavoista. Maastamuutto on kipeä asia, joka koskee melkein kaikkia irlantilaisperheitä. Lähes jokainen tuntemani irkku soittelee siskolleen Australiaan, käy enonsa luona Bostonissa tai viipy lastenlasten vieraana Liverpoolissa. Puolet Irlantia asuu Irlannin rajojen ulkopuolella.

PULLON HENKI

Kansallinen viehtymys alkoholipitoisiin juomiin on kyseenalaisen mukava yhtäläisyys maittemme välillä. Saarivaltakunnassa osataan juhlia suomalaiseen tapaan. Valitettavasti. Juominen on yllättävän humalahakuista, vaikka luulisi, etteivät nämä puheliaat ja seuralliset ihmiset tarvitsisi mitään aivoja sekoittavia kemikaaleja juttunsa luistoksi.

Kuten Suomessa, täällä miehet ovat perinteisesti hoitaneet juomisen. Naiset kodin ja lapset. Ja kuten Suomessa, tämä tilanne on muuttumassa nopeasti. Nuoret naiset ovat katselleet riittävän pitkään kaiken kärsineitä äitejään ja mitä ilmeisimmin päättäneet, että se ei tule olemaan heidän kohtalonsa.

Humalaisiin ei täällä suhtauduta yhtä paheksuvasti kuin monissa muissa eurooppalaismaissa. Rattijuoppouden rankais-tavuus on suhteellisen tuore ilmiö. Eurooppalaiset tilastot ker-tovat, että irlantilaiset ovat alkoholin kulutuksessaan maan-osan keskitasoa alempana. Miten tämä on mahdollista, kun irlantilaisten maine kuitenkin on pitkälti juuri reippaanlaises-ta juomisesta kiinni?

Tilastot voivat huolimattomasti luettuina tuottaa harhaan-johtavaa tietoa. Se mikä vääristää lopputulosta, on täysraittii-den suuri määrä. Heitä on väestöstä vieläkin lähes 30 pro-senttia. He ovat yleisimmin syvästi uskonnollisia keski-ikäisiä naisia. Kiitos tämän pikku hiljaa katoavan luonnonvaran, suu-rikuluttajat näyttävät tilastoissa aika siisteiltä veikoilta.

KESKUSTELU EI OLE VAIHTOEHTO

Istuudun alas tyhjässä junavaunussa. Ehdin sekunnin ajan ihas-tella ajatusta kolmen tunnin rauhallisesta lukutuokioista peh-meästi keinuvassa junassa. Olen menossa ystäviäni tapaamaan Corkiin, Irlannin etelärannikon suurkaupunkiin.

Seuraavalla hetkellä eteeni istahtaa ystävällisen lepakon näköinen mies. Koko muu vaunuosasto on edelleen tyhjä. Hän sanoo jotain ilmeisen leppoisaa murteella, josta en ym-märrä yhtään mitään. Mutta sisällön tajuan. Lepakkomieheni on onnellinen siitä, että hänen matkansa tulee sujumaan lup-sakkaasti rupertellen. Hän on iloinen siitä, että junavaunu ei ollut aivan tyhjä.

Ajatus kolmen tunnin 'keskustelusta', josta saan selvää ehkäpä murto-osan, ei innosta. Hetken kiemurtelun, hymyi-lyn ja kuumeisen mietinnän jälkeen keksin vakavasti ontuvan

tekosyyin vaihtaa vaunua. Lähtiessäni näen pettymyksen häivähdyksen miehen silmissä.

Syällisenä ja itseäni häveten istun toisessa junavaunussa, joka pian täyttyy. Eteeni asettautuu pariskunta. He haluavat myös jutella kanssani. Karmaa vai mitä, mutta alistun kohtalooni ja panen kirjan laukkuuni. Joskus on hyvä valita ihminen kirjan sijasta.

Irlantilaiset lypsävät sinusta elämäntarinasi ennätysajassa. He ovat loistavia kyselijöitä, hyviä kuuntelijoita ja loppumattoman uteliaita ulkomaalaisten suhteen. Heidän kiinnostuksensa on niin suurta, että jossain vaiheessa alat miettiä, mistä on kyse. Eihän heitä voi kiinnostaa eteen tupsahtanut vieras ihminen näin hillittömän paljon.

Kunnes alat ymmärtää, että mitä enemmän sinä kerrot itsestäsi, sitä vähemmän heidän täytyy paljastaa itsestään. En aivan ymmärrä tätä ilmiötä, mutta vakuutan, että se on olemassa. Erityisen selvää se on kurseillani. Näistä saarelaisista saa todella houkutella esiin henkilökohtaisia asioita. Välillä melkein väkisin. Enkä nyt tarkoita hävettäviä salaisuuksia vaan ihan tavallisia asioita, kuten ammattia, onko naimisissa ja asuuko yksin, kaksin vai lauman kanssa.

Ryhmätyöt ovat kurseillani alkuvaiheessa tuskaa, jos aiheena on mikään paljastavampi asia kuin sää tai ruoka. Ehkäpä varautuneisuuden taustalla on solumuistissa hyvässä tallessa oleva pieni kyläyhteisö, jossa yksityisasiota ei ole, halusipa tai ei. Olen oppinut vakuuttamaan jo kurssin ensi minuuteilla, että kaikki kurssilla esiintulleet asiat ovat ehdottoman luottamuksellisia. Näytän myös esimerkkiä ja kerron, että olen eronnut kahdesti. Se yleensä räjäyttää pankin.

Kaikesta muusta kuin itsestään irlantilaiset jaksavat ja totisesti osaavat puhua. Täältä tulisivat rupattelun maailmanmes-

tarit, jos joku sellaisia älyäisi etsiä. Irlantilaiset ovat älykkäitä, huumorintajuisia ja inspiroivia keskustelukumppaneita. Luulin Irlantiin mennessäni olevani reippaan keskustelijan maineessa. Olen kuitenkin usein ollut aivan tuppisuuna. Kaikilla on ollut niin paljon sanottavaa jokaiseen esille tulleeseen aiheeseen, että olen luopunut suosiolla. Se on ollut minulle opettavaista, vaikka välillä onkin kirpaissut itsetuntoa.

*Mitä hiljaisemmaksi muutut,
sitä paremmin kuulet.*

Ram Dass

ANNA PUPUN ISTUA

Let the hare sit. Suora käänös edellisestä on: anna pupun istua. Tätä kylttiä näkee aina silloin tällöin piholla ja kotien seinillä. Mitä se tarkoittaa, kysyin monelta irlantilaiselta saamatta kunnan vastausta. Pikku hiljaa asia selkisi minulle. Siihen tarvittiin vain malttia ja rauhallisuutta.

Irlantilaisilla ei ole kiire minnekään. He katsovat, että kiireisyys on luonteen heikkous, joka on syytä kitkeä pois pikimmiten. Muita kiirehtivä ihminen menettää arvostuksensa eikä silti pääse toivomaansa tulokseen. Patistaminen takaa sen, että jarrut lyödään päättäväisesti päälle.

Tässä on ollut meikäläisellä oppimista. Kuinka olla hermostumatta, kun kurssilaiset tulevat paikalle puoli tuntia myöhässä? Kuinka olla ihmettelemättä, kun tauon jälkeen luentosalissa on paikalla ainoastaan luennoitsija ja hänen amerikkalainen tai saksalainen ystävänsä. Irlantilaiset tulevat leppoisasti rupertellen pikku hiljaa paikalle parikymmentä mi-

nuuttia ”myöhässä”. Lainausmerkit ovat tarpeen, sillä omasta mielestään he eivät todellakaan ole myöhässä.

Ensimmäisenä vuonna olivat hermoni ja itseluottamukseni niin kovalla koetuksella, etten oikein kehtaa myöntää. Otin asian liian henkilökohtaisesti. En ymmärtänyt, että tämä kelloton kulttuuri viis veisasi suomalaistemposta.

Olen monasti pohtinut syytä irlantilaisen huolettomaan suhtautumiseen sovittuihin kellonaikoihin. Luulen, että osa sitä on kapinaa auktoriteetteja vastaan. On eletty liian monta vuosisataa alistettuna ja komenneltavana. Nyt ei se enää huvita. Olen myös kehitellyt mielessäni syvällisempää syytä. Ehkäpä irlantilaiset elävät vähemmän lineaarisesti, enemmän oikealla aivonpuoliskollaan, joka tajuaa ajan suhteellisuuden. Ehkäpä jokaisessa irlantilaisessa asuu pieni Einstein? Nämä minun kotikutoiset teoriani eivät ole herättäneet irlantilaisissa sen kummempia mielipiteitä. Heistä koko aihe on hupaisan tarpeeton. Ongelma on minun, ei heidän.

Nykyisin osaan ottaa rennommin. Ainakin melkein aina. Joskus tosin ilmoitan kurssilaisilleni, että aioin noudattaa suomalaisaika. He tottuvat siihen yllättävän nopeasti, olenhan kummallinen ulkomaalainen, jota kannattaa miellyttää. Mutta mitä tällä kaikella aikapohdinnalla on tekemistä pupun istumisen kanssa? Paljonkin.

Tämän todistimme kimpalla muutama vuosi sitten, kun vierainani oli jälleen uusi suomalaisryhmä tutustumassa Wicklowin hurmaavaan luontoon. Vein heidät iki-ihanaan Avondalen puupuistoon aikaisin sunnuntaiaamuna. Se on takuuvarma aika, jos haluaa olla Irlannissa aivan rauhassa. Irlantilaiset haluavat nukkua.

Saavuimme noin kello kahdeksan aamulla valtaisalle, tammi-, pyökkien ja saarnien kehystämälle ruohokentälle, jon-

ka yllä leijui höyhenenkevyt usva. Vihreällä, useamman jalkapallokentän kokoisella matolla istui kymmeniä ellei satoja pikku pupuja. Päätimme kokeilla irlantilaissanonnan taikaa, anna pupun istua, ja lähdimme hipsimään pupujen keskelle hillitömän hitaasti.

Ja niin siinä kävi, että puput pysyivät paikoillaan, napsien mitä lie napsien, kunnes olimme lähes kosketusetäisyydellä. Ja meitä oli sentään kaksikymmentä. Tämä ihmeellisen rauhoittava aamukävelyämme on varmasti säilynyt monen mielessä yhtenä matkamme kohokohtana. Mikä voima onkaan kiireettömässä läsnäolossa. Miten rauhoittavaa onkaan kävellä kuin hidastetussa filmissä. Eläköön istuvat puput!

Turistitoimisto myy Irlantia maailmalla kiireettömyyden kehtona. Valitettavasti se ei enää pidä täysin paikkaansa. Kiire on valtaamassa tämän uneliaan saarivaltakunnan nopeammin kuin halutaan myöntää. Talouden kasvu on tuonut tšekäläisiin pölyttyneisiin nurkkiin tuloksia palvovia amerikkalaisia yhtiöitä, irlantilaisittain järkyttävän tehokkaita saksalaisia sekä monia muitakin kansallisuuksia, joiden asenne elämään tai oikeammin kelloon, ei ole aivan yhtä lupsakka. Unelias maa on saanut rajun herätyksen.

Ei ihme, että monet ulkomaiset, täällä toimivat suuryritykset palkkaavat mielellään muita ulkomaalaisia töihin. He sentään saapuvat aamuisin jotakuinkin sovittuun aikaan. Tarina kertoo länsirannikon japanilaisyhtiöstä, joka vuoden tuskaisen kokeilun jälkeen pakkasi kampeensa. Yhtiön johto ilmoitti hämmästyneille paikkakuntalaisille, että tehtaan japanilaisjohtajat olivat saaneet yksi toisensa jälkeen vatsahaavan. Syynä oli se, että työntekijät ilmestyivät aamuisin paikalle aikaisintaan noin puoli tuntia jälkeen sovitun ajan mutta vaativat aina päästä lähtemään kotiin täsmälleen sovittuna aikana.

Irlantilaisten hämmentävästä tyyneydestä on kyllä suoranaista hyötyä kammottavissa liikenneuhkissa. Lähes kaikki istuvat niissä päivästä toiseen kuin liikkumattomat valaat, jotka ovat tulleet rannalle kuolemaan. Näinä hetkinä yritän muistaa itämaisen viisauden: Elämä on matkallaoloa ei minnekään. Parempi nauttia kuin hikeentyä ja parempi antaa pupujenkin istua rauhassa.

*Ihmiset sanovat, että kävely vetten päällä on ihme.
Minusta ihme on se, että kävelee rauhassa
maan päällä.*

Thich Nhat Hanh

TAIVAS ON VALTAVA

En tiedä mistä se oikein johtuu, mutta minusta Irlannissa on taivasta paljon enemmän kuin missään muualla. Pilvet ovat leveitä, ja joinakin päivinä ne levittäytyvät raskaina villamattoina laajemmalle kuin haluan kuvitella. Joskus valtaisa taivas on täynnä pitkulaisia, metallin sävyisiä pilvenretaleita, jotka kiitävät halki horisontin kuin silkkiset taikamatot.

Sanotaan, että Irlannissa on Euroopan puhtain ilma. Tämä on varmasti totta etenkin länsirannikolla, missä teollisuudesta ei ole tietoa ja seuraava pysäkki meren takana on vasta Amerikan mantere. Mutta muuallakin ilma tuntuu erityisen raikkaalta ja hapekkaalta, kostealta ja keuhkoystävälliseltä. Kun tulee matkoilta vaikkapa Kaukoidästä, on taivaallisen hyvää vetää keuhkonsa täyteen valioilmaa. Sitä osaa arvostaa vain, jos on joutunut olemaan pitemmän ajan huonolaatuisessa ilmassa.

Irlannin ilmastossa hipii pysyy hehkeänä ja punakkana.

Perinteisellä irkkukaunottarella pisamoiden elävöittäviä omenaposkia kehystävät villit kiharat, joiden hehku saisi porkkanatkin kadehtimaan. Nuoret nykynaiset eivät halua olla perinteisiä. Ymmärrettävästi. Siksi he ovat ottaneet tavaksi peittää heleän ihonsa paksulla, hyvin kellertävällä meikkikerroksella. Kuka rohkenee kertoa heille, että he sopisivat paremmin Pekingin oopperaan kuin omalle maalleen?

Ehkäpä iso taivas on yksi syy siihen, että saarivaltakunnassamme viihtyvät niin monet luovat ihmiset. Tilaa on vaikka kuinka korkealentoisille ideoille. Taivaalta saa myös inspiraatiota, kun se on läsnä megakokoisena. Monet eurooppalaiset taiteilijat etsivät innostuksensa Irlannista. Siihen ei varmasti ole ainoana syynä se, että paikan päällä asuessaan heidän ei tarvitse maksaa veroa. Irlanti palkitsee taiteilijansa ruhtinaallisesti vapauttamalla heidät niin maallisesta vaivasta kuin veronmaksusta.

KURKISTUS KOTEIHIN

Minulla on ollut ainutlaatuinen tilaisuus vierailla kymmenissä irlantilaiskodeissa. Ennen kuin ajattelet, että minulla on maassa valtaisa määrä ystäviä ja että irlantilaiset mitä ilmeisimmin kutsuvat ihmisiä helposti kylään, minun on kerrottava todellinen syy näihin lukemattomiin kotikäynteihin.

Se on puhtaasti ammatillinen. Olen viime vuosikymmenien aikana vetänyt kursseja ja koulutuksia niin yrityksissä kuin yksityisille kaikista aiheista, jotka liittyvät hyvään elämänlaatuun. Fengshui-energiasistustus on ollut yksi suosituimmista aiheista viime vuosina.

Lyhykäisesti kyse on siitä, että autan ihmisiä tekemään hei-

dän kodeistaan ja työpaikoistaan, firmoistaan ja hoitotiloistaan mahdollisimman tasapainoisia, toimivia ja asukkaitensa elämää edistäviä. Sellaisia tiloja, joissa oleskelijoiden on mahdollisimman hyvä olla. Koti on sisäisen maailmamme heijastus, eli koti on meidän näköisemme ja tuntuiseimme. Kohentamalla sitä energiasistuksen periaattein voimme edesauttaa elämämme kulkua toivomallamme tavalla. Fengshui on yllättävän tehokas tapa edistää asukkaitensa unelmien toteutumista ja yksinkertaisesti lisätä yleistä hyvinvointia.

Opastan kädestä pitäen, kuinka ympäristöstä voi luoda parantavan, innostavan, rauhoittavan, myyvän, turvallisen tai mitä ko. henkilö tilaltansa toivoo. Yritykset tietenkin tahtovat, että liikevaihto lisääntyy, mikä sekin on fengshuin avulla varsin mahdollista, jopa todennäköistä. Olen vuosien aikana oppinut syvästi luottamaan tähän ikivanhaan ja nyt niin ajankohitaiseen menetelmään. Siinä ei ole kyse taioista vaan järkevistä energioiden säätelyistä ja ulkoisen todellisuutemme järjestelystä paremmin meitä palvelevaksi. Fengshui-energiasistustus toimii käytännössä, ei vain oppikirjojen sivuilla. Kuten Churchill totesi aikanaan: *Me muokkaamme ympäristöämme, ja sitten se alkaa muokata meitä.* Homma toimii myös toisinpäin.

Tämä ammattini yksi osa on avannut minulle ovia mitä ihmeellisimpiin kokemuksiin irlantilaiskodeissa. Kotikäynti on hyvin intiimi tilanne ja vaatii suurta luottamusta. Olen kokenut energiasistuskonsultaatiot isoksi kunnianosoitukseksi ja olen tuntenut suurta nöyryyttä saadessani tehdä tätä työtä. Se on ollut vaativaa mutta tavattoman antoisaa.

Irlantilaiset, kaupunkimaiset keskivertokodit ovat niin saman mallin mukaisia, että uskoisin voivani löytää eri huoneet silmät sidottuina. Olohuone on ensimmäisessä kerroksessa, ovesta katsoen vasemmalla tai oikealla, riippuen siitä onko

kyse omakoti- vai rivitalosta. Sen takana on keittiö ja vessa sekä mahdollisesti ruokailuhuone, jos neliöt antavat myötä. Siellä keittiössä on se kuuluisa takaovi, mutta koska olen kunniavieras, on minulle avattu se vähän käytetty pääsisäänkäynti. Eteinen on aina hämärä ellei peräti pimeä. Edessäni eteisessä ovat portaat, jotka johtavat yläkerran kahteen tai kolmeen makuuhuoneeseen sekä kylpyhuoneeseen. Takana on pieni puutarha, joka on kuitenkin isompi kuin etupiha.

Täällä ei juuri rakenneta kerrostaloja. Onneksi. Niiden sijasta on satojen omakoti- tai rivitalojen yhteisöjä, joissa kodit ovat toistensa kopioita. Pysyvä vitsi ihmettelee, kuinka pubin jälkeän kukaan ikinä voi löytää omaan kotiinsa samankaltaisten kotien meressä. Kerrostalojen puute selittää myös sen, että Dublin on niin laajalle levittäytyvä kaupunki. Pimeällä näky vuoristoteiltä ajaessa alas Dublinin lahtea ympäröivään kaupunkiin paljastaa totuuden. Tuikkiva valomeri jatkuu silmäkantamattomiin.

Keskivertokotien lisäksi täällä on paljon uskomattoman komeita taloja ja kartanoita. Sellaisia, joita Suomessa on harvassa. Olen ollut useissa linnoiksi luokittelemisiani kodeissa, joiden tekeminen kodikkaaksi on joskus varsin työlästä. Huoneet ovat isoja ja korkeita. Lämmityksestä pihistetään, vaikka rahaa olisi. Täällä kodit ovat vähänkin varakkaimmissa perheissä todella suuria, sillä perinteisesti lapsia on paljon. Viisilapsiset perheet ovat tavallisia, ja tapaan usein aikuisia ihmisiä, joilla saattaa olla 12 sisarusta. Miten he ikinä muistavat toistensa synttärit, toistensa lasten synttärit, lastenlasten synttärit?

Irlantilaiskodit ovat harmaita ulkoa ja ruskeita sisältä. Tiedän, että vähän liioittelen mutta vain vähän. Väri-iloittelu ei kuulu saarikulttuuriin näillä leveysasteilla. Todellinen repäisy tavanomaisuudesta on maalata kotinsa magnolian väriseksi.

Tämä väri ei valitettavasti tee oikeutta kasvimaaailman yhdelle kauneimmalle kukalle. Maali-magnolia on juuri maalattuna epämääräisen kermanvaalea. Vuoden kuluttua se näyttää seinällä elottoman harmaanvaalealta. Kymmenen vuoden jälkeen se kilpailee vetävydestä tiskiveden kanssa.

Tiedän, että arkkitehtiystäväni vääntelehtivät ymmärtämättömyyttäni, onhan hienoa sopeuttaa kotinsa ympäröivään luontoon, niin ettei sitä erota. Katson asiaa kuitenkin toisin. Harmaa vaatii tasapainokseen valoa ja väriä. Muuten se ottaa vallan tunnetuin seurauksin. Värit ovat nopea ja tehokas tapa vaikuttaa mielialaamme, eivätkä saarelaisemme ole yhtään sen vastustuskykyisempiä väreille tai niiden puutteelle kuin muutaakaan kansakunnat.

Monet irlantilaisystäväni ovat ihastuneet minun värikkäämpiin valintoihini, kuten he niitä kohteliaasti nimittävät, mutta ovat hyvin varovaisia toteuttamaan niitä omassa kodissaan muutoin kuin hyvin pienessä mittakaavassa. Heidän suurin pelkonsa ovat naapurit ja sukulaiset. Joukosta erottuminen ei ole tämän heimon suosiossa.

Tosin yksi väripilkku on sallittua. Se on ulko-ovi, joka perinteisesti maalataan hyvinkin hehkeän väriseksi. Se voi loistaa hohtavan punaisena, aurinkoisen keltaisena, raikkaan vihreänä tai syvän sinisenä. Värit ovat niin kirkkaita, että ne saisivat suomalaisen rivitalonaapurin soittamaan julkisivulautakunnalle. Syy irlantilaisten ovien väri-iloitteluun on vähemmän taiteellinen. Satavuotinen käytäntö on opettanut, että juopuneet aviomiehet löytävät paremmin oman kotinsa suunnistaessaan kohti suurehkoa väriläiskää. Näin ainakin irkut minulle kertovat. Kiitos näiden värikylläisten ovien, monet muutoin ankean tuntuiset alueet ovat iloisemman näköisiä.

Mutta yleistäen voisi sanoa, että irlantilaiset ovat aika kon-

servatiivisia värin suhteen. Naapurin huomiota ei todellakaan haluta herättää. Pirteät värit ovat monen vanhemman ihmisen mielestä vähän synnillisiä, kuin räikeäksi meikatut naiset. Olen myös kuullut useammin kuin kerran vankan syyn olla käyttämättä värejä: miksi ihmeessä maalata talo muuksi kuin harmaaksi, kun se pitää kuitenkin maalata uudelleen muuttaman vuoden kuluttua. Minuun tämä logiikka ei pure. Se on mielestäni vähän sama periaate kuin että miksi käyttää muita kuin jo valmiiksi likaisen näköisiä vaatteita. Muutenhan niitä voisi joutua pesemään.

Olen siitä ylpeä, että näinä fengshui-vuosina olen alkuvas-tustuksesta huolimatta edesauttanut aika monen kodin ulko-kuoren piristymisessä. Konsultaation aikana olen pyytänyt talon emäntää ja isäntää kuvittelemaan ihannetalonsa. Silmät kiinni he ovat sitten hetken hekumoineet ihanilla mielikuvil-la. Ja aika harvoin siihen on kuulunut likaisen harmaa talon ulkokuori. Minun ei ole tarvinnut tyrkyttää omia mielipitei-täni. He ovat tajunneet sen itse.

Tästä innostuneena monet ovat maalanneet talonsa kau-niin valkoiseksi, keltaiseksi tai vaaleanpunaiseksi. Nämä kaik-ki värit näyttävät tässä ilmastossa, runsaan vihreyden keskellä, todella viehättäviltä. Kun yksi maalaa talonsa, sillä on ollut poikkeuksetta virkistävä ja innostava vaikutus naapureihin. He ovat yhtäkkiä tajunneet, että heidän harmaansa ei enää ole erityisen eduksi hehkeän keltaisen vierellä. Ja kuten ympäri maailmaa, mikään ei kannusta niin paljon kuin naapurika-teus!

Meidän pikku saippuasarja-yhteisössämme Sandycovessa kaikki talon edustat olivat harmaita ja varsin likaisen näköisiä. Sitten sain kaiken kestävän ja loppumattoman kärsivällisen emäntäni Deen innostumaan vaaleanpunaisesta kodista. Sii-

hen tarvittiin muutaman kuukauden tarkoin harkittu ja ajoitettu manipulaatiokampanja, mutta lopullinen päätös oli emännän ihan itse tekemä. Ainakin näin hän luuli.

Muutamassa kuukaudessa vasemmanpuoleinen naapuri (Nuori Nainen) muuttui keltaiseksi, naapuri oikealla (Yksinäinen Nainen) vaaleansiniseksi. Nyt 18 talosta yhdeksän on iloisen värisiä, ja tunnelma on aivan toinen. Mikä parasta, Dee sai kodistaan keskimääräistä paljon paremman hinnan, koska ostajat ihastuivat erityisen värikkääseen talorykelmään.

Kun ystäväni Bridin maalasi vanhan, harmaan maalaistalon lämpimän ja pehmeän oranssiksi, muuttui maisema kuin taikaiskusta. Talo alkoi kutsua luokseen vastustamattomasti. Kursikeskukselle se on tärkeää.

RAHA MUUTTA MAISEMAA

Kun ensimmäisen kerran vierailin Irlannissa, oli maisema monin paikoin kuin kehitysmaassa konsanaan. Varsinkin maaseudulla köyhyys näkyi ja tuntui, eikä asuntojen, pihojen tai kauppojen ulkonäkö selvästi ollut ensisijainen huolenpidon aihe. Automatkoilla ei juuri houkutelut pysähtyä pikkukaupunkiin ja kyliin. Ne näyttivät kolkoilta ja harmailta. Turistin kannalta todelliset magneetit olivat ihanat ihmiset ja lumovat maisemat. Ne riittivät hyvin, vaikka kaunosielua välillä vihlaasi koruton ja ankea ympäristö.

Ensimmäisestä Irlannin matkastani on vain parikymmentä vuotta, mutta näkymät ovat muuttuneet niin paljon, että välillä joutuu hieraisemaan silmiään. Voi vain arvailla, miten valtaisa muutos on myllännyt ihmisten mieliä. Nykyisin pikkukaupungit ja kylät kilpailevat keskenään sievyydellään ja siistey-

dellään. Pihat ovat muutakin kuin jätteastian ja vahtikoiran säilytysalueita.

Sisustusohjelmat ja -lehdet eivät myöskään enää ole vain lahden takaisia tuontitavaroita, joita katsellaan ja selailaan pelkämästä uteliaisuudesta. Yhä uusia puutarhaliikkeitä avautuu ympäri maata, ja aitoirlantilainen puutarhalehti lisää suosioitaan. Television puutarhaohjelman vetäjä on julkkis, jota tosin vähän arvostellaan siitä, että hänellä on hienoinen englantilainen aksentti. Annettakoon se hänelle kuitenkin anteeksi, sillä hän on englantilainen, vaikka onkin asunut täällä kolmekymmentä vuotta.

Paikkoja siistitään ja koristellaan vimmalla, mutta en usko, että se on irlantilaisille luontaista. Kansalaisten kauneudentaju on musiikissa ja sanoissa, ei ulkoisissa asioissa. Maailmaa ovat valloittaneet lukemattomat irlantilaiset muusikot, säveltäjät ja kirjailijat. Kuinka monta irkku-kuvataiteilijaa, -muotoilijaa tai -arkkitehtiä tunnet? Muotoseikat eivät näytä olevan yhtä tärkeitä asioita saarelaisille kuin sisällöllinen anti. Virkistävää, vai mitä?

Dublinin keskustan kasvojenkohotus ja sen monet hienot liikkeet typeryttävän kalliine tavaroineen kertovat, että ihmisillä on rahaa tuhlattavaksi asti. Muutamassa vuodessa on syntynyt aivan uusi, ostokykyinen asiakaskunta. Asianlaita herättää monissa irlantilaisissa hämmennystä ja avointa kateutta. Kauneussalongit kukoistavat, ja kirurgille mennään muistakin syistä kuin sappikiviä poistamaan. Julkkislehden vip-naisille on ilmestynyt uusi, kukkea rintavarustus, jota esitellään avarakaulaisin ja -katseisin asuin. Plastiikkakirurgian julkisuusarvo on vielä kyseenalainen, vaikka häpeän verho alkaa vetäytyä. Irlannissa ei kehon parantelua mainosteta niin kuin Yhdysvalloissa, jossa nenän uudelleen muotoilu on ylpeyden ja ihastelun aihe.

Vaurastuminen on selvästi nähtävissä, mutta tilastot kertovat myös toisenlaista tarinaa. Irlannissa yli miljoonan ihmisen katsotaan elävän eurooppalaisen köyhyysrajan tuntumassa tai sen alla. Kolmasosa ihmisistä elää sosiaaliturvan varassa.

TUPAKKALAKIA ODOTELLESSA

Lentoaseman tupakanpolton kieltävän kyltin alla seisoo nuori mies, joka sytyttää tupakan. Kysyn vaarallisen rauhallisella äänellä, onko häneltä kenties jäänyt huomaamatta jättikokoinen kieltotaulu hänen päänsä päällä. Nuori mies katsoo minua hämmästyneenä ja sanoo, että kyllä hän kiellon huomasi, mutta eihän nyt yhdestä tupakasta voi olla haittaa.

Viime vuosina tupakoinnin takapajula on alkanut vihdoinkin ryhdistäytyä, vaikkakin laiskanlaisesti. Tupakointikielto on periaatteessa voimassa lentokentän lisäksi mm. julkisissa rakennuksissa sekä junissa ja busseissa. Mutta säännöt eivät merkitse irlantilaisille samaa kuin lainkuuliaisille suomalaisille.

Eivät he niitä ilkeyttään riko. He vain vilpittömästi katsovat olevansa poikkeus, jota rajoittava nipotus ei koske. Eihän kukaan voi olla tupakoimatta kolmen tunnin junamatkan aikana eikä oikeastaan edes puolen tunnin paikallisjunareissun aikana, irlantilainen päättelee. Säännöt ovat joidenkin ajattelomattomien ihmisten aikaansaannosta, joita ei tarvitse ottaa aivan vakavasti.

Menee vielä varmasti vuosia, ennen kuin ollaan edes lähellä suomalaista, puhumattakaan kalifornialaista tupakoimattomuustasoa. Amerikkalaiset turistit ovatkin kauhuissaan Irlannin yleisestä tupakoinnista. Heidät on pois pilattu lähes tupakkavapaalla ympäristöllä. Asenteissa on paljon varaa muutokseen,

mutta irlantilaiset ovat jotenkin hyvin vastustuskykyisiä kielloille, elleivät ne tule kirkonmiehiltä. Täällä isoäidit rupattelevat tupakat suussa, lastenlapset kärryissä kököttäen. Tupakointia ei paheksuta, sillä irlantilainen on ylpeä omasta suvaitsevaisuudestaan. Minun asennettani sen sijaan paheksutaan. Miten voin olla niin ahdasmielinen ja pikkusieluinen, että häiritseän tupakoitsijaa?

*Jos noudattaa kaikkia sääntöjä,
menettää kaiken hauskan.*

Katherine Hepburn

MIEHET MÄÄRÄÄVÄT?

Ovikelloni soi. Avaan oven ja edessäni seisoo puutarhaliikkeen edustaja, joka on tuomassa tilaamaani ruohonleikkuria.

– Onko perheen pää kotona? hän kysyy.

– Että mikä? kysyn vähän hämmentyneenä. Hän täsmentää hyvin ystävällisesti ja vähän hitaammin, että onko aviomieheni kotona.

– Miksi haluat tavata mieheni? kysyn edelleen hämmästyneenä.

Yhtä hämmästynen rykäisyn jälkeen hän selittää kärsivällisesti asioivansa mieluummin talon miesten kanssa. Sehän on selvä, vai mitä?

No, eihän se tietenkään ole selvä suomalaisnaiselle, joka on tottunut ainakin näennäiseen tasa-arvoon. Hillitsen itseni, enkä pidä tälle hurmaavalle irlantilaisurokselle luentoa siitä, että minä tulen käyttämään hänen jalkojensa juurella kököttävää ruohonleikkuria ainakin yhtä paljon kuin mieheni. Hymyilen

herttaisesti ja haen miehen paikalle, kun sellainen vielä ker-
ran löytyy talosta.

Eronneena naisena olen saanut isällisen ystävällistä kohte-
lua ympäristöni miehiltä. He ovat tulleet mielellään autta-
maan avutonta oliota, varsinkin kun olen muistanut ylistää
heitä jokaikisen toimenpiteen jälkeen. Ja tarjonnut runsaasti
teetä ja voileipiä.

Kyllästyneenä näihin "isiini", päätin opetella kiviseinäpo-
ran käytön. Tämän uuden taidon hallinta on antanut minulle
huikaisevan pätevyuden tunteen. Sillä on suurta symboliar-
voa. Jos osaan porata, osaan mitä vaan! Suosittelen keinoa läm-
pimästi kaikille naisille: sinkuille, eronneille ja vakaasti naimi-
sissa oleville. Näin sinun ei koskaan enää tarvitse odottaa kahta
vuotta tai sitä maagista "oikeaa" hetkeä, kun miehesi innos-
tuu kotihommista. Haluamasi taulut, lamput, kaapit ja muut
sisustuselementit kiinnittyvät seinille silloin kun se sinulle sopii
eli heti kun olet ne ostanut. Ehkäpä siippasi voisi ostaa sinulle
joululahjaksi kunnan iskuporan?

HELLAN ÄÄREEN LAIN VOIMIN

Olin työkeikalla eräessä isossa dublinilaissairaalassa koulutta-
massa ylihoitajia. Aiheenani oli stressinhallinta ja oman elä-
män voimavarojen löytäminen. Tarvetta sellaiseen löytyy jopa
näiltä lupsakkuusasteilta. Muutaman päivän kestäneen koulu-
tuksen aikana tutustuin mukaviin ja viisaisiin naisiin. Kävi ilmi,
että lähes kaikki naiset elivät naimattomina. Mietin mielessä-
ni asiaa ja yritin löytää näkyvää tai näkymätöntä syytä moi-
seen tilastolliseen poikkeamaan.

Pohdin minua hämmästyttäneitä tilannetta ääneen, kunnes

porukka valisti minua. Vain kolmisenkymmentä vuotta sitten, tarkemmin sanottuna 1973, irlantilainen nainen joutui irtisanoutumaan virastaan välittömästi naimisiinmenonsa jälkeen. Tämän määräsi laki. Eihän nuori vaimo voinut millään olla työssä ja samalla hoitaa miestensä täysipainoisesti. Kuka olisi silittänyt paidat ja laittanut ruuan?

Onneksi laki on kumottu useita vuosia sitten. Mutta se tuli näille kivoille naisille liian myöhään. He eivät lain muuttuessa enää olleet hehkeimmässä naimaiässä, joten he olivat jääneet perheettömiksi. Useimmat ilman omaa tahtoaan.

Maaseudulla eivät lait ole tehneet tasa-arvoa todeksi. Siellä vallitsee miehen oikeus. Edelleen on yleinen käytäntö, että vanhin poika perii maatilan ja kaiken maan, vaikka hänellä ei olisi aikomustakaan jatkaa viljelyä. Tämä mieleton sääntö on selittänyt satojen tuhansien naisten maastamuuton. Kun isä ja äiti ovat kuolleet, ei tyttärillä ole ollut yhtään mitään, mihin turvata. Maa on kallista ja hyvin tunneperäinen asia pikkuisella ja karulla saarella. Samainen kieroutunut perintölaki on myös selittänyt lukemattomien nuorempien veljien papiksi ryhtymisen. Jollakin tavalla on eletävä, vaikka suurta kutsusta Jumalan palvelijaksi ei ole.

Epäoikeudenmukainen ja mielestäni täysin aikansa elänyt sääntö on aiheuttanut ystävälleni Eileenille paljon murhetta. Hänen isänsä kuoltua veli peri satoja hehtaareja hyvin kallista maatalousmaata Kerrystä, Lounais-Irlannista. Veljestä tuli miljonääri isänsä arkun äärellä. Eileen halusi rakennuttaa pienen viikonloppumökin rakkaalle maalle, lapsuudenmaisemiin. Hänen piti ostaa veljeltään käypään hintaan hehtaarin palsta.

Kuulen aika usein vastaavia tarinoita kurseillani. Siellä monet katkerat naiset yrittävät päästää irti sisällään jäytävästä pettymyksen tunteesta. He ovat viisaasti tajunneet, että kauna

kolahtaa aina omaan nilkkaan. Kestää vielä monta sukupolvea, ennen kuin paljon vihamielisyyttä tuottava käytäntö kumotaan ja perintö jaetaan tasan lasten kesken.

Perintölain joustavuuden vuoksi täällä voi testamentata rahansa kenelle tahansa. Lähisukulaiset voivat jäädä kokonaan vaille perintöä, jos testamentin tekijä niin päättää. Tämä käytäntö johtaa joskus ikäviin valtataisteluihin ja manipulointirytyksiin. Äiti uhkaa perinnöttömyydellä, elleivät lapset käy vierailulla joka sunnuntai. Suosikkipoika saattaa saada koko omaisuuden muiden lasten nenän edestä. Tai sitten perijöiden järkytykseksi kuollut omainen on viime hetkellä antanut suuret rahat paikalliselle papille.

Imarteluakin esiintyy, kun siihen on sopivan painava syy. Kuulin juuri kuolevasta tädistä, jota sisarentytär ryhtyi hoitamaan. Nainen tuli Englannista ja vietti tätinsä vierellä hänen viimeiset elinkuukautensa. Tähän asti varsin harvoin vierailuilla käynyt sukulaistyttö sai ympäristönsä epäluuloiset katseet osakseen. Syystä vai syyttä? En tiedä, mutta rahat hän peri.

Ajat muuttuvat, ja naiset raivaavat itselleen paikkaa yhteisön täysivaltaisina osina. He tekevät täällä töitä kodin ulkopuolella siinä missä eurooppalaiset sisarensa. Kaksi perättäistä naispresidenttiä ovat tehneet irlantilaisnaisten itsetunnolle valttavan paljon hyvää.

Asenteet kuluvat hitaasti. Täällä miehet ovat vielä miehiä. Välillä se on kohteliaisuus, joskus taas ehdottomasti ei. Avioero tuli mahdolliseksi vasta 1997. Se on kuitenkin edelleen erityisen vaikea ja pitkälinen prosessi, ei vain henkisesti vaan ihan käytännön tasolla. Laillisesta abortista ei ole vielä toivoa. Siihen ei riitä syyksi edes raiskaus. Isoon-Britanniaan matkustetaan siis muistakin syistä kuin lomailemaan ja sukuloimaan.

Mutta onneksi irlantilainen nainen on kestävä ja kärsivällinen kuin iso tammi.

Sunnuntain päivälehdessä on koko aukeaman juttu otsikolla: Mitä irlantilaisten miesten olisi vihdoin syytä tietää naisistaan. Luen kivikovaa tekstiä, joka on paikoitelleen niin armotonta, että alan sääliä näitä ”kurjasti pukeutuvia, pesemättömiä ja moukkamaisia kivikautisjäätteitä”. Kirjoittaja, nuori irlantilaisnainen, ei usko miesten tulleen Marsista vaan luolasta.

Sen verran täytyy puolustaa irkkumiestä, että omat kokemukseni ovat varsin hyviä. En ole tosin joutunut – tai päässyt – heidän kanssaan saman katon alle kovin pitkäksi aikaa, mutta ystävinä he ovat tosi kivoja ja reiluja. Senkin ihmeen olen kokenut täällä, että minun on tosissani yritettävä saadakseni puheenvuoron miehiltä. He rakastavat juttelemista niin, että kotimainen naisten ompeluseura kuulostaisi mykkien vuosikokoukselta.

Ja ettei totuus unohtuisi: Pierce Brosnan on irlantilainen.